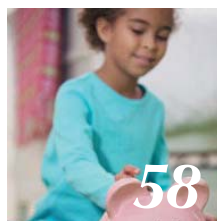
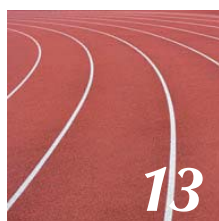

Åklagarmyndighetens årsredovisning 2013

Innehåll

Riksåklagaren har ordet.....	3
Om Åklagarmyndigheten	4
Från brottsanmälan till domstolsförhandling	6
▼ Intern styrning och kvalitetsarbete.....	8
▼ Resultatredovisning.....	13
Brottsutredning och processföring	14
Rättsutveckling och rättslig styrning	43
▼ Kompetensförsörjning	52
▼ Fakta och finansiell redovisning.....	58
Årsredovisningens undertecknande	76

Riksåklagaren har ordet

Foto: Thomas Carlgren

Åklagarmyndigheten redovisar även för år 2013 ett bra resultat och en god målluppfyllelse. Den genomsnittliga tiden för att hantera ärenden har kortats ytterligare och balanssituationen är tillfredsställande. Andelen lagförda

misstänkta personer är kvar på samma nivå som tidigare år. Antalet lagförda misstänkta personer har dock minskat väsentligt till följd av ett fortsatt minskat inflöde av ärenden från polisen, främst enklare sådana. Även om inflödet minskar något sker också en utveckling av arbetet mot grov organiserad brottslighet, vilket kräver mer resurser. Under året har arbetet för att återta brottslig vinning fortsatt att utvecklas väl.

Åklagarmyndigheten har i år för första gången deltagit i undersökning "Anseendeindex för svenska myndigheter" som beskriver vilket anseende myndigheter har i medborgarnas ögon. Åklagarmyndighetens anseendeindex ligger någonstans i mitten bland de undersökta myndigheterna. Med hänsyn till den verksamhet myndigheten bedriver bedöms detta vara ett positivt utfall.

Under år 2013 har flera stora rättsliga frågor präglat Åklagarmyndigheten. En sådan var Högsta domstolens beslut om att det svenska förfarandet med dubbla sanktioner – både skattetillägg och åtal för skattebrott – strider mot Europakonventionens regler om dubbelbestraffning. Högsta domstolen beslöt också att detta skulle gälla retroaktivt från februari 2009. Ett omfattande arbete med resning i sådana ärenden inleddes på myndighetens eget initiativ under sommaren och pågår ännu.

En annan uppmärksam händelse under året var avslutet av resningsärendena som gäller Sture Bergwall/Thomas Quick. Den sista juli lades det sista öppna åtalet ner. Utfallet av

ärendena har lett till olika initiativ till granskning av rättsprocessen både internt och genom en kommitté tillsatt av regeringen.

I slutet av år 2013 har, efter ett omfattande förberedelsearbete, ett första delbeslut fattats om en förändrad organisation för Åklagarmyndigheten. Organisationsändringen innebär en indelning av den operativa verksamheten i sju åklagarområden och en nationell avdelning. Områdena följer den indelning som beslutats för den nya Polismyndigheten. Den ändrade organisationen införs den 1 oktober 2014.

En annan viktig organisatorisk förändring är att Ekobrottsmyndigheten vid halvårsskiftet 2013 övertog ansvaret för ekobrottsbekämpningen i de 15 län som Åklagarmyndigheten tidigare ansvarat för. Ekobrottsmyndigheten handlägger därmed ekobrottsbekämpningen i hela landet. Övergången har fungerat väl.

Verksamheten kräver ständig utveckling och förbättring. Under 2013 har en mobil IT-miljö blivit verklighet vilket möjliggör ett mer flexibelt arbetssätt. Samtliga arbetsplatser har också diskuterat åklagarväsendets etiska riktlinjer. Dessa kommer att fastställas inom kort. Arbetet med att utveckla arbetsprocesser enligt Lean-metoden har fortsatt och projekten med en koncentration av trafikbrott och andra mängdbrott till några få ställen i landet pågår och kommer att utvärderas under 2014.

För nästa år ser förutsättningarna bra ut. Ekonomin är i balans och medger en verksamhet på oförändrad nivå. Resultaten är fortsatt goda och arbetsmiljön överlag är god. Arbetet med såväl rättslig som övrig utveckling fortsätter med oförminskade ambitioner. År 2014 kommer att präglas av ett organisationsarbete både inom Åklagarmyndigheten och i samverkan med polisen. Den stora arbetsinsats och de ansträngningar som detta kräver i det korta perspektivet kommer att utgöra grunden för ett mer effektivt rättsväsende i framtiden.

Om Åklagarmyndigheten

Uppdrag

Åklagarmyndighetens uppdrag beskrivs i förordningen (2007:971) med instruktion för Åklagarmyndigheten, i myndighetsförordningen (2007:515) samt i det årliga regleringsbrevet. Bestämmelser om åklagarverksamheten och behörighetsregler för åklagare finns i rättegångsbalken och åklagarförordningen (2004:1265).

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2013 ska Åklagarmyndigheten bidra till att brottsligheten minskar och människors trygghet ökar genom att se till att de personer som begått brott blir föremål för brottsutredning och lagföring. Som ett led i det arbetet ska myndigheten se till att utbyte av brottslig verksamhet återförs. Myndighetens arbete ska bedrivas med högt ställda krav på kvalitet och effektivitet. Verksamheten ska styras och organiseras på ett sätt som ger bästa möjliga förutsättningar för goda verksamhetsresultat samt för en rättssäker och enhetlig rättstillämpning. Åklagarmyndigheten ska utveckla sin verksamhet och samverka med myndigheter och andra aktörer för att bidra till ett effektivare rättsväsende.

Åklagarmyndigheten ska tillsammans med polisen kontinuerligt förbättra kvaliteten och effektiviteten i det brottsutredande arbetet. Det förutsätter en nära samverkan mellan myndigheterna på både lokal och central nivå.

Myndighetens verksamhet för år 2013 utgick från fem långsiktiga och övergripande mål:

- Vår kvalitet i handläggningen av brottmål är hög och jämn över riket och vår verksamhet är kostnadseffektiv.
- Vi bidrar till rättsutvecklingen och en enhetlig rättstillämpning.
- Vi är en attraktiv arbetsgivare.

- Vi har högt förtroende i omvärlden.
- Vår kvalitet i styrningen av och stödet till verksamheten är hög.

Vidare har myndigheten haft ett antal prioriterade områden. Dessa är unga lagöverträdare, brott mot barn, sexualbrott, våld i nära relationer och grov organiserad brottslighet.

Organisation

Åklagarväsendet består av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Riksåklagaren är landets högsta åklagare och har ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet. Riksåklagaren är också chef för Åklagarmyndigheten.

Åklagarmyndigheten består av 39 åklagarkammare som svarar för den operativa åklagarverksamheten, tre utvecklingscentrum samt riksåklagarens kansli.

Det finns 32 allmänna kammare. De allra flesta brottstyper handläggs vid de allmänna kamrarna som har ett geografiskt ansvarsområde, oftast motsvarande ett län. Tre internationella åklagarkammare handlägger bland annat ärenden om allvarlig, organiserad och/eller gränsöverskridande brottslighet. Därutöver finns det fyra nationella kammare som handlägger polismål, korruptionsmål, säkerhetsmål respektive ärenden om miljö- och arbetsmiljöbrott.

De tre utvecklingscentrumen är lokaliserade till Stockholm, Malmö och Göteborg. Varje centrum leds av en överåklagare och har ett nationellt och funktionellt ansvarsområde. Inom ansvarsområdet svarar utvecklingscentrumet för främst rättslig tillsyn och kontroll, rättslig utveckling, metodutveckling, kunskapsuppbyggnad, information samt samverkan med andra myndigheter.

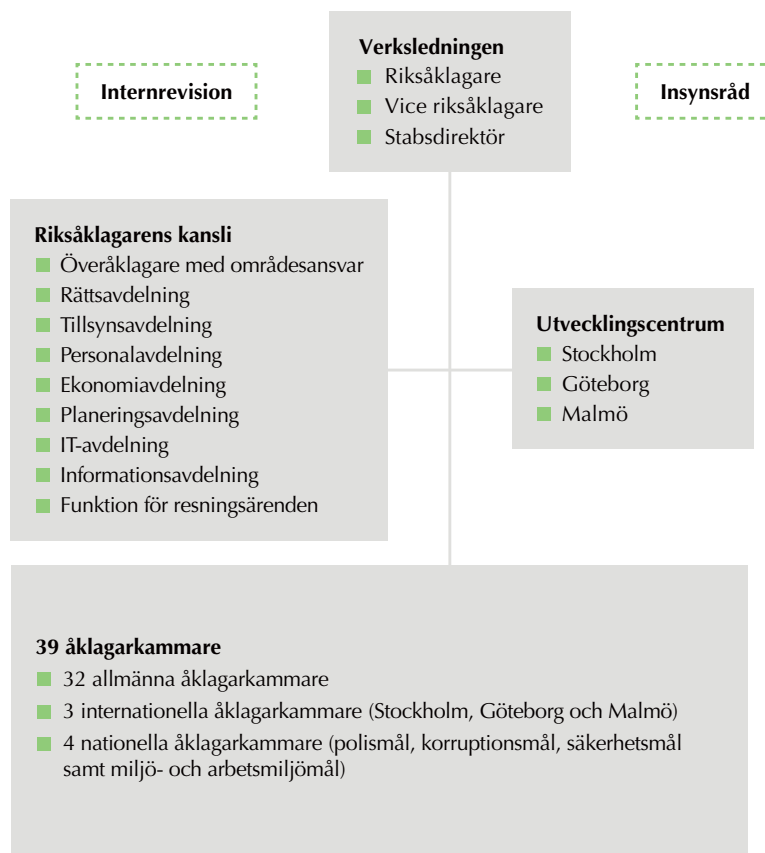
Vid riksåklagarens kansli finns fem avdelningar med olika centrala funktioner samt internrevisionen. Dessutom finns en rättsavdelning med bland annat ansvar för verksamheten i Högsta domstolen och internationella frågor, en tillsynsavdelning för samordning av den rättsliga styrningen samt en funktion som direkt under riksåklagaren handlägger resningsärenden. Vid kansliet finns också fyra överåklagare som ansvarar för styrning och ledning av åklagarkammarnas verksamhet.

Vid Åklagarmyndigheten finns ett insynsråd. Ledamöterna utses av regeringen. Insynsrådets

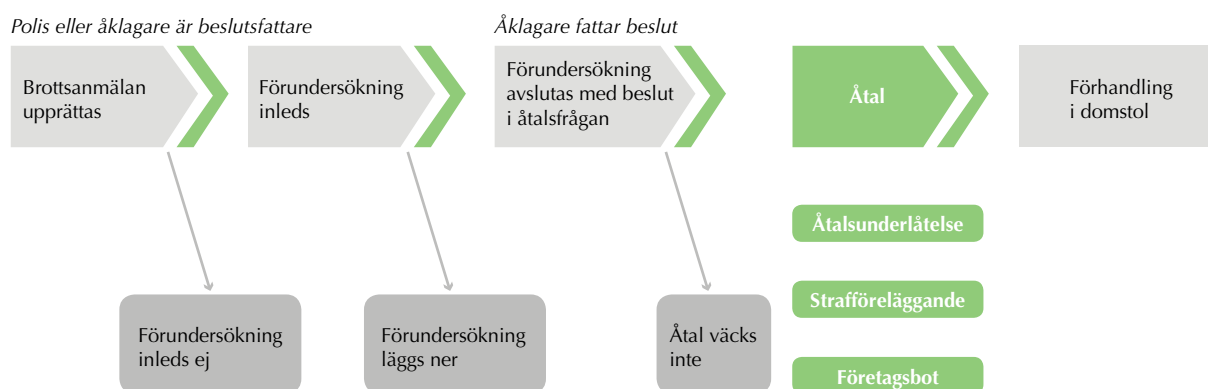
uppgift är att utöva insyn och ge myndighetschefen råd. Rådet har inga beslutsbefogenheter. Ärenden om åklagaruppgiften eller tillsynsfrågor i enskilda fall behandlas inte i insynsrådet.

Fram till den 30 juni år 2013 handlades ärenden om ekonomisk brottslighet inom Stockholms, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands och Västra Götalands län vid Ekobrottsmyndigheten, medan Åklagarmyndigheten ansvarade för ekobrottsbekämpning i övriga landet. Sedan den 1 juni år 2013 handläggs alla ekobrott i Sverige av Ekobrottsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten lämnar en egen årsredovisning.

Åklagarmyndighetens organisation

Från brottsanmälan till domstolsförhandling

Ovanstående är en översiktlig beskrivning av processen från brottsanmälan fram till åklagarbeslut och förhandling i domstol. Åklagarmyndigheten är en länk i kedjan polis, åklagare, domstol och kriminalvård. Åklagarens huvuduppgifter är att leda brottsutredningar, besluta i åtalsfrågan och föra talan i domstol. I dessa funktioner är åklagaren självständig och fattar beslut på eget ansvar.

En brottsutredning äger rum inom ramen för en förundersökning. En förundersökning ska inledas så snart det finns anledning att anta ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Mindre allvarlig brottslighet utreds av polisen som därefter överlämnar utredningen till åklagaren för beslut i åtalsfrågan. I vissa fall kan åklagaren fatta beslut om förundersökningsbegränsning, vilket innebär att man begränsar en brottsutredning till att omfatta de mest väsentliga delarna eller att vissa brott inte alls utreds. Från den 1 januari år 2013 har polisen behörighet att besluta om förundersökningsbegränsning i vissa fall.

I utredningar om mer allvarliga brott utförs det operativa utredningsarbetet av polisen med åklagaren som förundersökningsledare. När förundersökningen är klar, ska åklagaren ta ställning till om åtal ska väckas. Om åklagaren bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den misstänkte

har begått brottet är huvudregeln att åklagaren är skyldig att väcka åtal. Åklagaren väcker åtal genom att ge in en stämningsansökan till domstolen. Genom den beskrivning av brottet med tid och plats som stämningsansökan ska innehålla bestämmer åklagaren ramarna för rättegången inför domstolen. Under rättegången är åklagaren den misstänktes motpart. Det ligger på åklagaren att fullt ut bevisa den misstänktes skuld.

Åklagaren kan under vissa omständigheter lagföra en person genom att meddela **åtalsunderlåtelse** vilket innebär att något straff inte utdöms

Foto: Patrik Adolffsson

för brottet. Däremot antecknas uppgift om att den misstänkte begått ett brott i belastningsregistret. En förutsättning för att ge åtalsunderlåtelse är att det står klart att ett brott har begåtts, oftast därför att den misstänkte har erkänt brottet.

Alla brott leder inte till rättegång vid en domstol. Är det ett mindre allvarligt brott som den misstänkte har erkänt, kan ärendet avgöras på ett förenklat sätt genom att åklagaren utfärdar ett **strafföreläggande**. Straffet kan då vara villkorlig dom med böter eller endast böter.

För brott som begåtts i näringsverksamhet och där straffet kan bli strängare än penningböter kan frågan om **företagsbot** bli aktuell. Företagsbot ska bestämmas till ett belopp mellan 5 000 och 10 000 000 kronor.

Åklagaren har möjlighet att själv besluta om strafföreläggande med företagsbot på upp till 500 000 kronor. Om förutsättningar för *strafföreläggande* saknas kan åklagaren i stället välja att domstolen avgör frågan om företagsbot.

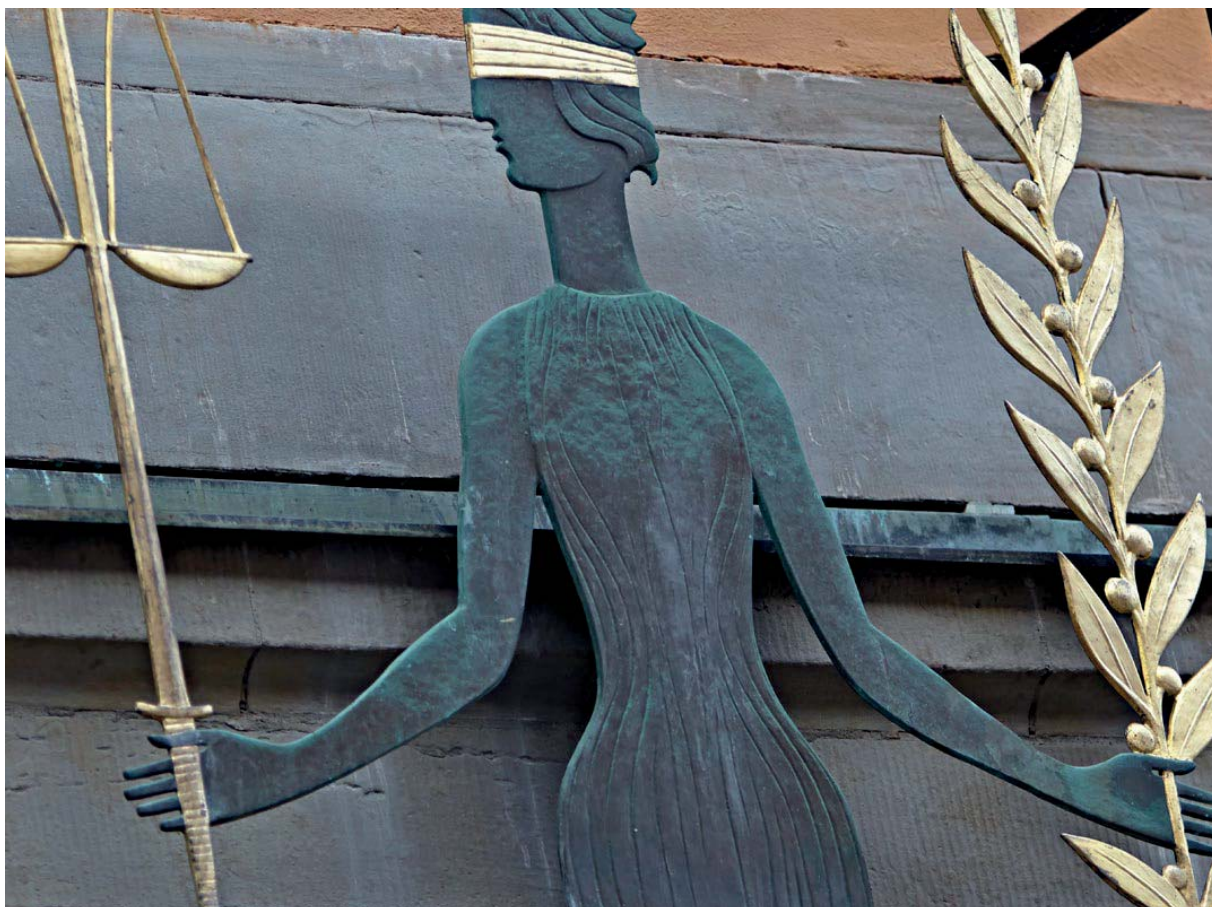

Foto: Thomas Carlgren

Intern styrning och kvalitetsarbete

Här redogörs för området intern styrning och kontroll och de åtgärder som Åklagarmyndigheten genomfört under året för att förbättra kvaliteten och effektiviteten i verksamheten samt för att öka enhetligheten. För ytterligare åtgärder se avsnittet *Prioriterade områden och övriga återrapporteringskrav under Brottsutredning och processföring*.

Intern styrning och kontroll

Från 2010 omfattas Åklagarmyndigheten av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228). Införandet av förordningarna har beskrivits i årsredovisningarna för åren 2010 och 2011. Det har inneburit att kraven har ökat när det gäller den interna styrningen och kontrollen.

Myndigheten har sedan ett par år en ordning där verksamhet, ekonomi och personalläge följs upp månadsvis och en fördjupad uppföljning av hela verksamhetsplanen görs tertialvis. Rapporteringen sker till myndighetens ledningsgrupp och underlaget inkluderar år 2013 kompletterande analyser samt statistik från bland annat Rikspolisstyrelsen och Brottsförebyggande rådet. Vid behov beslutar riksåklagaren efter tertialuppföljningarna om ändringar av och tillägg till planen. Detta innebär att styrningen löpande kan justeras utifrån den befintliga situationen och medger att planeringen är realistisk utifrån de aktuella förutsättningarna.

Vid riksåklagarens kansli finns fyra områdesansvariga överåklagare för styrning, ledning och uppföljning av verksamheten vid åklagarkamrarna med undantag för Riksenheten för polismål. Deras uppdrag omfattar bland annat att följa upp, analysera och jämföra olika kammars resultat, att föra dialog med och vid behov ge direktiv till respektive kammare om metoder och arbetssätt. Under året har vardera tre regionala ledningsgruppsmöten med kammarledningarna genomförts. De enskilda kammarna har vid två tillfällen följts upp särskilt. Vid det första kammarbesöket diskuterades frågor kring bedrägerier, förverkanden och myndighetsgemensamma utvecklingsåtgärder i de lokala samverkansforumen med polisen. Det andra tillfället behandlade resul-

tatuppföljningen och implementering av rättsliga styrdokument.

I ambitionen att fortsätta att utveckla och fördjupa arbetet med riskanalyser ingår också att hantera balansgången mellan den interna nyttan och de formella kraven på form och dokumentation. En del av underlaget till att bedöma resultatet är de granskningar som gjorts av internrevisionen, en funktion som skapades 2010. Revisionsarbetet genomförs enligt den internrevisionsplan som riksåklagaren beslutat om, och ett antal revisioner genomförs årligen. Projektstyrning, lönehantering och analysverksamheten är exempel på områden som har granskats under året. Som ett led i att stärka den interna styrningen inrättades en tillsynsavdelning under år 2012. Avdelningen ansvarar för att samordna den rättsliga styrningen och fungerar som en rättslig revision. Rättslig tillsyn bedrivs även vid de tre utvecklingscentrumen, som under år 2013 har genomfört sju detaljerade genomlysningar inom områdena trafikbrott, brott mot djurskyddslagen, barnsexturism, kontaktförbud, beslag och förtida utlämning, ärenden om företagsbot samt restriktioner vid häktning. Den rättsliga tillsynen beskrivs mer utförligt under rubriken *Tillsynsarbete* i avsnittet *Rättsutveckling och rättslig styrning*.

Kvalitets- och effektivitetsarbete

Åklagarmyndigheten har fortsatt att förbättra kvaliteten och effektiviteten i verksamheten samt att öka enhetligheten genom ett antal åtgärder och aktiviteter på både central och lokal nivå. Se också avsnittet *Prioriterade områden och övriga återrapporteringskrav under Brottsutredning och processföring* för ytterligare åtgärder.

▼ Samverkan

Nationell samverkan

Ökad samverkan mellan myndigheter väntas leda till ökad effektivitet för samtliga involverade. Åklagarmyndigheten har under året i högre grad än tidigare samverkat med polisen i det strategiska och operativa arbetet.

En regelbunden, strukturerad samverkan sker på både central och lokal nivå. På lokal nivå har samverkan inom ett antal enskilda

brottsområden utvecklats under året. Åklagare och polis har också fortsatt ett gemensamt uppdrag för att utveckla den lokala brottsbekämpningen efter lokala förutsättningar. Ett fortsatt löpande samarbete sker också i flera olika avseenden för att gemensamt följa brottsutvecklingen. Åklagarmyndighetens engagemang i olika utbildningsinsatser för polisen har under året utvecklats och ökat i omfattning.

Nämnas kan att kamrarna under året har utbildat förundersökningsledare hos polisen. De utbildade polisiära förundersökningsledarna har även erbjudits praktik på åklagarkamrarna för att höja sin kompetens.

Samverkansåtgärder med andra myndigheter såsom Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Tullverket, Kronofogden, Kriminalvården, Försäkringskassan och kommunernas socialtjänst har också genomförts under året för att förbättra

kvaliteten i brottsutredningen och processföringen. Åklagarmyndigheten har också ingått i en myndighetsgemensam satsning mot grov organiserad brottslighet i första hand genom de internationella åklagarkamrarna.

Åklagarmyndigheten har inom ramen för två olika regeringsuppdrag tillsammans med Rikspolisstyrelsen under året rapporterat resultatet för verksamheten utredning och lagföring vid två tillfällen. Resultatet för helåret 2013 kommer att redovisas till regeringen senast den 31 mars år 2014.

Internationell samverkan

Åklagares samverkan med kollegor i andra länder är ett dagligt inslag i arbetet, särskilt vid de internationella åklagarkamrarna. Samverkan sker genom direkta kontakter med stöd av det Europeiska rättsliga nätverket (EJN) eller genom den

Foto: Thomas Carlgren

Åklagarmyndighetens ledningsgrupp 2013

Övre raden från vänster: överåklagare Lennart Guné, rättschef Lars Werkström, chefscontroller Ulf Allebrand, ekonomidirektör Gunilla Bruun, personaldirektör Peter Brodd, överåklagare Katarina Johansson Welin, stabsdirektör Bertil Metzger. Nedre raden från vänster: informationsdirektör Karin Rosander, riksåklagare Anders Perklev, vice riksåklagare Kerstin Skarp och IT-direktör Anders Thoursie. På bilden saknas överåklagare Eva Lundström och överåklagare Björn Blomqvist.

svenska enheten vid det europeiska åklagarkontoret Eurojust i Haag. Arbetet vid Eurojust inriktas på att stödja åklagare i mer komplexa ärenden men också i samordning av miljöbrott där Sverige under år 2013 tagit initiativ till ett strategiskt möte.

Under året har åklagare deltagit i olika internationella seminarier, bland annat i det Europeiska nätverket för rättslig utbildning (EJTN) som anordnades i Lissabon. Syftet med mötet var att förbättra det rättsliga samarbetet inom EU. Deltagande vid seminarier av det här slaget bidrar till en ökad kunskap om andra länders tillvägagångssätt och ger även värdefulla kontakter för det operativa arbetet.

Under året har EJM arrangerat möten i Haag, Bryssel och Vilnius. Mötena har bland annat tagit upp samarbete med tredje land och östliga partnerskapet (EU), samarbete med E-Justice, samt bekämpning av brott mot EU:s finanser. Dessutom anordnade Åklagarmyndigheten ett regionalt EJM-möte i Göteborg där åklagare från Nederländerna, Tyskland, Danmark och Norge medverkade. Huvudämnet för det regionala mötet var så kallade kontrollerade leveranser, en utredningsmetod vid gränsöverskridande brottslighet.

Det nordiska riksåklagarmötet ägde i år rum i Skåne. Frågor som bland annat skydd av känslig information, anonyma vittnen och användning av restriktioner för frihetsberövade diskuterades. För bekämpning av krigsbrott möttes det nordiska nätverket i år i Helsingfors. Temat för årets möte var utredningsmetoder samt inhämtande och dokumentation av information.

Inom ramen för ett samarbetsavtal med riksåklagarämbetet i Ryssland anordnade Ryssland ett seminarium i Moskva. Vid detta seminarium utbytte deltagarna erfarenheter av bekämpning av narkotika- och människohandel. Även världskonferens i den internationella åklagarföreningen (IAP) ägde år 2013 rum i Moskva och ägnades åt frågor om "Rule of Law" ur ett åklagarperspektiv. Dessutom hölls en regional europeisk IAP konferens i Nederländerna med ämnet "Gender Crimes".

Under året har även två möten ägt rum i Consultative Forum of Prosecutors General and

Directors of Public Prosecution – vilket är ett forum för EU:s riksåklagare. Vid sammankomsterna har en europeisk åklagarmyndighet och en vidareutveckling av Eurojust diskuterats samt den fortsatta utvecklingen av det straffrättsliga samarbetet inom EU.

Foto: Åklagarmyndigheten

▼ Utbildning och erfarenhetsutbyte

Grund- och vidareutbildningar har hållits under året inom områden som bedrägeribrott, narkotikabrott, övergrepp mot barn, relationsvåld, ungdomar och brott, IT-brott, skadestånd samt massmedieträning. Utvecklingscentrumen har anordnat flera erfarenhetsseminarier inom ramen för de rättsliga projekt som bedrivits. De internationella kamrarna har tagit fram rapporter om människohandel och så kallad barnsexturism som ett led i att öka lagföringen på de områdena. Myndigheten har fortsatt arbetet med att öka erfarenhetsutbytet mellan kamrarna genom att anordna diskussioner om praxis inom vissa områden samt genom utbildningar, erfarenhetsseminarier och nätverksmöten. Vid verksamhets- och resultatuppföljning av kamrarna uppmärksammas framgångsrika tillvägagångssätt och sprids på så sätt vidare.

Ett arbete pågår kontinuerligt för att stärka enhetligheten i rättstillämpningen. En del i detta är de återkommande rättsliga möten som genomförs på åklagarkamrarna. Där diskuteras bland annat ny lagstiftning och domar från Högsta

domstolen, information om vägledande beslut från riksåklagaren samt generella praxisfrågor.

På Åklagarmyndigheten har projektet "Ett modernt språk" pågått sedan 2010. Projektet syftar till att förnya och förenkla gärningsbeskrivningar för att tillgodose behovet av begriplighet och samtidigt vara korrekta ur en juridisk synpunkt. Under år 2013 uppmärksammades arbete genom att Åklagarmyndigheten tilldelades Klarspråkskristallen som delas ut årligen av Språkrådet.

Sedan den 1 februari 2013 handläggs frågor om brott inom sjuk- och hälsovården vid sex av de allmänna kamrarna och där i första hand av totalt tolv erfarna åklagare. Under våren genomfördes ett startseminarium för dessa åklagare och deras chefer. Vid seminariet deltog även företrädare för Socialstyrelsen, Rättsmedicinalverket, samt Inspektionen för vård och omsorg som är den nya tillsynsmyndigheten från den 1 juni år 2013. Effektiv samverkan var huvudämnet för seminariet. Under slutet av året hölls ett åklagarinternt seminarium för erfarenhetsutbyte.

▼ Etikfrågor

Riksåklagaren gav år 2012 en arbetsgrupp i uppdrag att utarbeta ett förslag till etiska riktlinjer för åklagare, administratörer och andra anställda vid Åklagarmyndigheten. Arbetsgruppens förslag presenterades för riksåklagaren våren 2013. Etikseminarier genomfördes därefter vid samtliga arbetsplatser vid myndigheten under hösten 2013. Med utgångspunkt från etikseminarierna och de remissvar som lämnats på arbetsgruppens förslag till riktlinjer är avsikten att fastställa de etiska riktlinjerna under år 2014.

▼ Leanprojekt

Inom myndigheten har ett projekt med att utveckla de operativa arbetsprocesserna enligt Leankonceptet, pågått sedan våren 2012. Målet

är att hitta enhetliga och effektiva arbetsprocesser för att skapa mer utrymme för åklagarnas arbete med kärnuppgifter, vilket förväntas bidra till ökad kvalitet i förundersökningar och åklagarbeslut. Metoden är att granska arbetsflöden och arbetsmetoder i utvalda processer, vilket under året har genomförts vid fyra pilotkammare. Områden som har identifierats som möjliga att effektivisera är till exempel tvångsmedelshantering, hanteringen av polisleda förundersökningar, direktiv i relationsvåldsärenden samt rutiner vid anmälning av arbetsmiljöbrott. Projektet kommer att utvärderas under våren 2014.

▼ Utveckling av systemstöd

Myndighetens ärendehanteringssystem Cåbra har tagit ännu ett steg i utvecklingen till att ärenden ska kunna handläggas helt elektroniskt. Tillsammans med Åklagarmyndighetens mobila satsningar utvecklingen i Cåbra möjligheter till högre intern effektivitet och även effektivare samverkan mellan myndigheter. Cåbra har även vidareutvecklats med särskild inriktning på mobilitet. Ungefär hälften av åklagarna har tilldelats mobil åtkomst genom säkra bärbara datorer vilket innebär att res- och spilltid kan utnyttjas till arbete. Myndigheten har som mål att alla åklagare ska ha bärbara datorer under år 2014.

Rättsväsendets RIF-samarbete (rättsväsendets informationsförsörjning) har avslutat etapp 1 under år 2013. Åklagarmyndigheten har under år 2013 tillsammans med Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket bland annat slutfört utvecklingen av systemstöd för elektronisk hantering och överföring av Skatteverkets anmälningar och utredningar.

A close-up, low-angle shot of a red running track with white lane markings. The track curves from the bottom left towards the top right. The text 'Resultatredovisning' is overlaid in white in the upper left quadrant.

Resultatredovisning

Brottsutredning och processföring

Mål

Vår kvalitet i handläggningen av brottmål är hög och jämn över riket och vår verksamhet är kostnadseffektiv. Vi har högt förtroende i omvärlden.

Måluppfyllelse

Åklagarmyndighetens samlade bedömning är att målen har uppnåtts.

Bedömningen grundar sig på att den mätbara kvaliteten i handläggningen av brottmålsärenden huvudsakligen har utvecklats positivt eller ligger på acceptabla nivåer. Myndigheten har också fortsatt att utveckla både arbetsformer och stöd till verksamheten för att säkerställa att resurserna utnyttjas ändamålsenligt. Den Nationella trygghetsundersökningen som Brottsförebyggande rådet genomför visar att förtroendet för myndigheten är relativt högt.

Satsningen mot grov organiserad brottslighet har fortsatt och handläggningen av dessa omfattande mål har blivit betydligt mer resurskrävande än tidigare. Även det internationella samarbetet har ökat. Under år 2013 har också ett omfattande arbete bedrivits för att öka insatserna och effektivisera handläggningen med utbyte av brott. Detta har resulterat i att avsevärda summor kunnat föras från den kriminella ekonomin, se avsnittet *Brottutbytesfrågor*.

▼ Fortsatt hög lagföring och minskade genomströmningstider

Myndigheten gör bedömningen att lagföringsandelen på aggregerad nivå ligger på en godtagbar nivå. Både andelen misstänkta personer som lagförts och andelen brottsmisstankar som lett till lagföring ligger kvar på samma nivå som år 2012, det vill säga 65 respektive 62 procent.

Den genomströmningstid som åklagarna själva till största delen förfogar över, från inkommet beslutsunderlag till beslut, har minskat från i genomsnitt 23 till 20 dagar sedan år 2012.

Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut, vilken inkluderar polisens utredningstid från åklagarinträde, har ökat från 98 till 106 dagar. Trots ökningen är det fortfarande en acceptabel nivå.

Inom mängdbrott och de prioriterade områdena brott mot barn samt sexualbrott och våld i nära relationer ligger lagföringsandelen på en relativt stabil nivå. Lagföringsandelen för ungdomsbrott har ökat med fyra procentenheter från 62 till 66 procent sedan år 2012.

Båda genomströmningstiderna för ungdomsbrott har minskat under år 2013. För brott mot barn är genomströmningstiderna relativt oförändrade medan de ökat några dagar för sexualbrott och våld i nära relationer. Genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till beslut har för mängdbrotten, det vill säga polisleda förundersökningar, minskat från i genomsnitt 16 till 14 dagar.

Det totala antalet brottsmisstankar under handläggning, balansen, har minskat marginellt

Foto: Thomas Carlgren

sedan år 2012, från 143 000 till 142 000. Den del av balansen där förundersökning redovisats och åklagaren ska fatta beslut i åtalsfrågan har ökat något men ligger fortfarande på en acceptabel nivå. Antalet brottsmisstankar där förundersökning pågår eller ännu inte inletts har minskat.

▼ Utveckling av enhetligheten

De allmänna åklagarkamrarnas resultat och resultatutveckling i form av exempelvis lagföring och genomströmningstider kommer av flera faktorer än åklagarnas direkta arbete med sina ärenden. Det gör att kamrarnas resultatsiffror är mindre lämpliga att använda som underlag för bedömning av handläggningskvalitetens enhetlighet.

En central faktor som påverkar resultatet är samarbetet med polisens utredningsverksamhet och övriga utredande myndigheter som Tullverket och Skatteverket och hur detta samarbete fungerar på en lokal nivå. En annan viktig faktor är att även om de allmänna kamrarna handlägger samma måltyper, så kan ärendesammansättningen skilja sig mellan kamrarna på ett sätt som ger effekter på verksamhetsresultaten. De försöksverksamheter som pågått under året med att koncentrera samtliga bötesbrott på trafikområdet till två kammare och den större delen av mängdbrotten i Stockholm till en åklagarkammare förstärker skillnaderna i ärendesammansättningen mellan kamrarna. Det gör att det inte är relevant att sträva efter fullständig enhetlighet mellan kamrarnas verksamhetsresultat. Däremot ökar förutsättningarna för enhetlig handläggning när dessa ärenden handläggs på ett fåtal kammare med enhetliga rutiner.

Miljö- och arbetsmiljömål samt mål om korruption handläggs på särskilda rixsenheter. Vidare handläggs krigs- och folkrättsbrott samt immaterialrättsbrott av speciella enheter på Internationella åklagarkammaren i Stockholm. Genom en sådan specialisering ökar överblickbarheten och därmed enhetligheten för dessa ärendetyper. De tre internationella åklagarkamrarna har regelbundna erfarenhetsutbyten vilket bidrar till

enhetligheten i handläggningen av de ärenden som handläggs på dessa kammare.

Vid jämförelser mellan kammare bör man beakta att enstaka ärenden med många brottsmisstankar kan påverka hela årets resultat. Avarbetning av äldre ärenden kan ge en negativ påverkan på lagföringen, eftersom bevisläget vanligtvis försämras över tid. Sådan avarbetning påverkar också genomströmningstiderna.

Åklagarmyndigheten har fortsatt arbetet med att förbättra kvaliteten och effektiviteten i verksamheten genom ett flertal åtgärder och aktiviteter, se redovisning i avsnitten *Intern styrning och kvalitetsarbete* samt *Prioriterade områden och övriga återrapporteringskrav*. Även i avsnittet *Rättsutveckling och rättslig styrning* redovisas åtgärder som påverkar inte bara den rena rättstillämpningen utan även handläggningskvaliteten.

▼ Relativt högt förtroende

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årligen återkommande undersökning som genomförs av Brottsförebyggande rådet (Brå), där 20 000 svenskar bjuds in att svara på frågor som bland annat rör utsatthet för brott, trygghet och förtroende för rättsväsendet. Andelen personer som har stort förtroende för rättsväsendet som helhet har ökat sedan mätningarna inleddes 2006. Även förtroendet för de enskilda myndigheterna har ökat. I undersökningen som avser år 2013 uppgav 49 procent att de har stort förtroende för åklagare, vilket är samma nivå som år 2012. År 2006 uppgav 43 procent att de hade stort förtroende för åklagare. Motsvarande siffror för rättsväsendet som helhet var 61 procent år 2013 och 54 procent år 2006.

TNS Sifo genomför årligen en undersökning om svenska myndigheters anseende hos allmänheten. Åklagarmyndigheten deltog för första gången år 2013. De 26 deltagande myndigheterna i undersökningen hade ett anseendeindex i ett spann mellan 46 och -27. Åklagarmyndighetens anseendeindex var 32, vilket är i paritet med Sveriges Domstolar och något högre än polisen.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen nedan av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under respektive år. Endast 2013 och 2012 års resultat redovisas. Då en ny modell infördes år 2012 är det inte möjligt att ta fram jämförbara data för år 2011.

▼ Resursfördelning

Sammanlagt har 95 procent (95 procent år 2012) av den totala tiden använts till området brottsutredning och processföring.

▼ Kostnadsfördelning

Av myndighetens totala kostnader på 1 294 miljoner kronor (1 243 miljoner kronor år 2012) har 1 229 miljoner kronor, 95 procent av resursförbrukningen (1 180 miljoner kronor samt 95 procent år 2012) fördelats på brottsgrupperna i proportion till utfallet av den tidredovisning som genomfördes under år 2013.

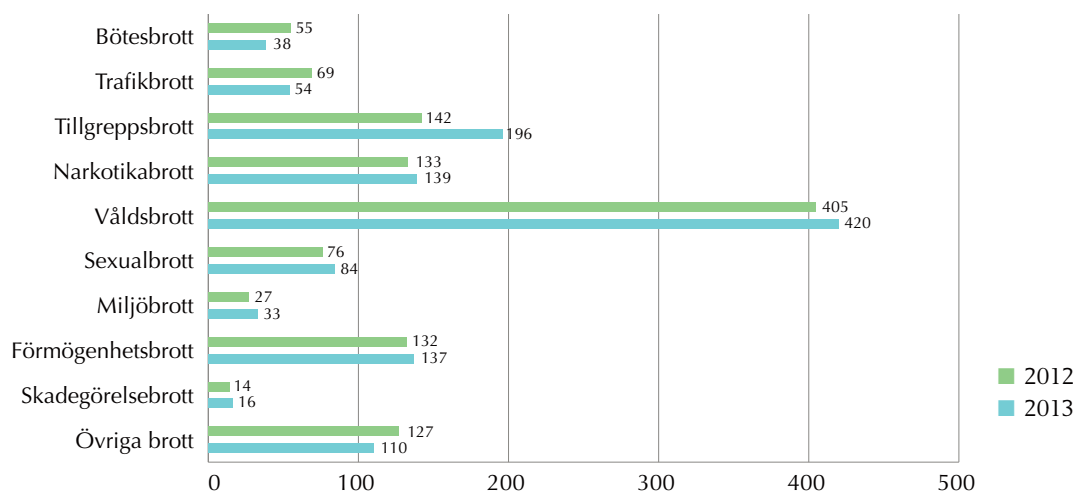
Av *diagram 1* framgår att handläggningen av våldsbrott kostade mest, 420 miljoner kronor, medan miljöbrott och skadegörelsebrott kostade minst, 33 respektive 16 miljoner kronor.

Kostnaden för en brottsmisstanke inom en viss brottsgrupp framgår av *diagram 2*. Den genom-

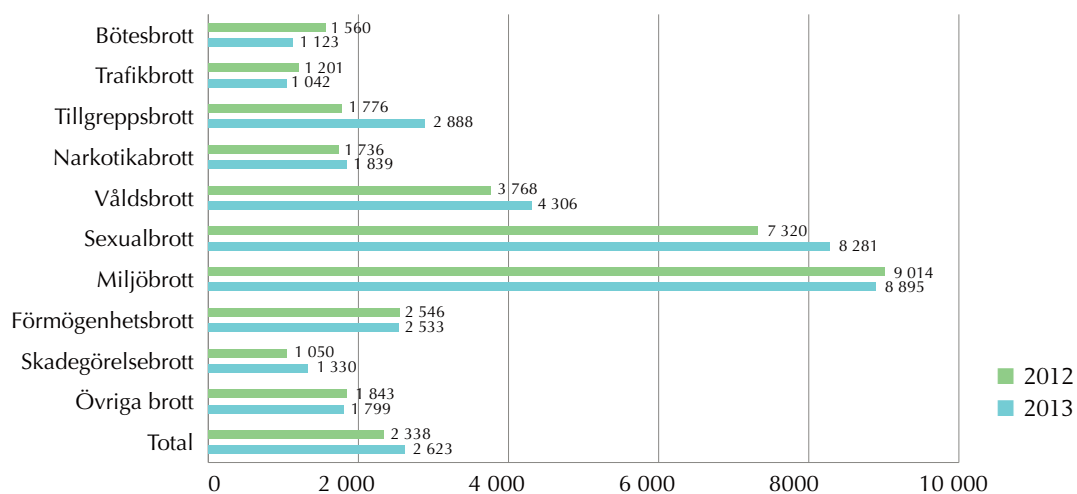
snittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke var 2 623 kronor under år 2013 (2 338 kronor år 2012). Det bör dock observeras att det handlar om genomsnittsvärden och att kostnaden kan variera avsevärt för brottsmisstankar inom samma brottsgrupp. Som framgår av diagrammet är det stora skillnader i kostnaderna per brottsmisstanke för de olika brottsgrupperna. För de brottsgrupper som har en hög andel åklagarledda förundersökningar är både tidsåtgången och kostnaderna högre. I miljöbrott, sexualbrott och våldsbrott är andelen åklagarledda förundersökningar över 80 procent medan den i bötesbrott och trafikbrott är lägre än tio procent. Ett exempel är att kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke som rör sexualbrott var under år 2013 ungefär åtta gånger så hög som för en brottsmisstanke i ett trafikbrott (sex gånger så hög år 2012).

Nämnas kan även att handläggningen av omfattande mål har blivit betydligt mer resurskrävande eftersom dessa mål oftast kräver fler än en åklagare under förundersökningen och huvudförhandlingen. Under år 2013 har också ett mycket omfattande mål fått tas om i tingsrätten vilket förorsakat stora extrakostnader.

▼ Diagram 1. Kostnad per brottsgrupp (mnkr) 2012–2013

▼ Diagram 2. Kostnad per brottsmisstanke och brottsgrupp (kr) år 2012–2013

I beräkningsunderlaget ingår inte brott utan brottsmisstankar.

Resultatutveckling

▼ Principer för resultatredovisningen

Förändring av definitionen övriga beslut:

En definitionsförändring för övriga beslut har införts under år 2013. Detta påverkar bara måttet antalet beslutade brottsmisstankar och inte exempelvis genomströmningstider eller lagföringen.

Redovisningen av åren 2012 och 2011 har justerats enligt den nya definitionen. Detta gör att siffrorna i tabellerna 2, 6, 7, 8, 9 och Fakta i korthet samt diagram 4 inte överensstämmer med uppgifterna i tidigare årsredovisningar.

Ekonomiska brott

Från och med 1 juli år 2013 övertog Ekobrottsmyndigheten alla ekobrott. Statistiken för år 2013 omfattar därför bara ekonomiska brott för de första sex månaderna.

Definitioner

■ **Brottsmisstanke:** en brottsmisstanke är en koppling mellan en brotts handling och en misstänkt person. En brotts handling kan ha flera misstänkta personer knutna till sig och en misstänkt person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, det vill säga att personen är misstänkt för flera brott.

■ **Ärende:** ett ärende kan innehålla en eller flera brottsmisstankar.

Definitionerna för brottsgrupperna som finns i redovisningen är:

- **Bötesbrott:** brott med böter i straffskalan.
- **Trafikbrott:** rattfylleri, olovlig körning och övriga trafikbrott.
- **Tillgreppsbrott:** rån, stöld, snatteri och övriga tillgreppsbrott.
- **Narkotikabrott:** ringa narkotikabrott och övriga narkotikabrott.
- **Våldsbrott:** mord och dråp, grov och övrig misshandel, olaga hot, ofredande, fridskränkingsbrott samt övriga våldsbrott.
- **Sexualbrott:** våldtäkt och övriga sexualbrott.
- **Miljöbrott:** miljöbrott och arbetsmiljöbrott.

- **Förmögenhetsbrott:** bidragsbrott, bedrägerier, ekobrott och övriga förmögenhetsbrott.
- **Skadegörelsebrott:** skadegörelsebrott, ett brott som skadar annans egendom exempelvis på fordon, eller genom brand.
- **Övriga brott:** vapenbrott, ärekränkning, förfalskningsbrott, brott mot allmän ordning och rikets säkerhet, smuglingsbrott samt övriga brott.

▼ Tidigare förändringar av verksamhetsstatistiken

Införandet av statistikdatalagret år 2012 har medfört förändringar i den statistik som tidigare redovisades i resultatutvecklingsavsnittet. Det innebär att årets och 2012 års verksamhetsstatistik i årsredovisningen inte är jämförbara med år 2011. I redovisningarna har verksamhetsstatistiken för år 2011 justerats.

Åklagarmyndighetens statistik hämtas från vad som kan kallas för en rörlig databas eftersom de beslut som fattas av en åklagare kan komma att ändras. Exempel på detta är att det kan komma in nya bevis för en nedlagd brottsmisstanke som leder till ett åtalsbeslut och därmed ett lagföringsbeslut.

▼ Genomströmningstider

Måttet för att mäta genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till beslut reviderades år 2012. I tidigare års årsredovisningar redovisades genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till beslut i åtalsfrågan. Måttet inkluderar nu samtliga beslut av åklagaren. Skillnaden är att måttet inte enbart inkluderar beslut om brottsmisstanken ska leda till lagföring eller ej utan även om beslutet innebär exempelvis att lägga ner en förundersökning. Detta har lett till att den redovisade genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till beslut har blivit längre.

▼ Balanser

I samband med att statistikdatalagret infördes år 2012 ändrades även redovisningen av balanser.

I tidigare års årsredovisningar presenterades balanserade ärenden och balanstyperna beräknades utifrån de brottsmisstankar per ärende som nått längst i arbetsprocessen. Måttet har ersatts med balanserade brottsmisstankar i syfte att förbättra detaljeringsgraden när balanstyperna ska presenteras.

▼ Samlad redovisning av verksamhetsstatistik

Verksamhetsstatistik finns samlad i *tabell Fakta i korthet* under avsnittet *Fakta och finansiell redovisning*.

▼ Övrigt

I redovisningen används omväxlande uppgifter som gäller ärenden, misstänkta personer och brottsmisstankar. Ett ärende kan omfatta en eller flera misstänkta personer som var och en misstänks för ett eller flera brott. Vilket av begreppen ärende, misstänkt person eller brottsmisstanke som används beror på hur regeringen formulerat återrapporteringskraven samt på vilka uppgifter som enligt Åklagarmyndighetens bedömning beskriver verksamhetsresultaten på ett adekvat sätt.

I tabeller och diagram har standardregler för avrundning tillämpats, vilket innebär att summan av procentandelar inte alltid är 100 procent.

Foto: Thomas Carlgren

▼ Inkomna och avslutade ärenden

Inflödet av såväl ärenden som brottsmisstankar är beroende av vad polisen och andra myndigheter överlämnar. Åklagare kan inte i någon större utsträckning påverka inflödet av ärenden och brottsmisstankar. Åklagarmyndigheten ska hantera det som kommer in till myndigheten. Utvecklingen av inflödet och antalet beslut är direkt kopplat till detta och är alltså ingen indikator på Åklagarmyndighetens resultat utan snarare på samhällsutvecklingen och polisens arbete med att upptäcka och utreda brott. Detta påverkar även antalet inkomna och avslutade ärenden.

▼ Tabell 1. Inkomna och avslutade ärenden 2011–2013

	2013	2012	2011
Inkomna ärenden	185 702	202 346	210 692
Avslutade ärenden	202 752	214 517	218 313

Av tabell 1 framgår samtliga inkomna och avslutade ärenden de senaste tre åren. Även ärenden som avser annat än ansvar för brott ingår, till exempel begäran om besöksförbud, yttrande om rättspsykiatrisk vård samt internationella ärenden. Dessa utgjorde under år 2013 tre procent av alla inkomna ärenden. Antalet inkomna ärenden har minskat med 16 600 (åtta procent) mellan

år 2012 och år 2013. Antalet avslutade ärenden har minskat med 11 800 (fem procent) under motsvarande period.

▼ Inkomna och beslutade brottsmisstankar Totalt

Här redovisas resultatutvecklingen för brottsmisstankar. I statistiken för åren 2011 och 2012 ingår några mycket omfattande ärenden med ett stort antal brottsmisstankar. Exempelvis påverkades utfallet år 2011 av en stor dopinghärva med 11 000 brottsmisstankar. Statistiken för år 2013 påverkas av överflyttningen av brottsmisstankar inom kategorin ekonomiska brott till Ekobrottsmyndigheten. Resultatutvecklingen för inkomna och beslutade brott utan brottsmisstankar för åren 2011, 2012 och 2013 redovisas i tabell Fakta i korthet under avsnittet Fakta och finansiell redovisning.

Av tabell 2 framgår totalt antal inkomna och beslutade brottsmisstankar samt beslutsfördelning de tre senaste åren. Antalet inkomna brottsmisstankar har minskat med 35 000 (sju procent) under året. Vid fem av de 32 allmänna åklagarkamrarna har dock antalet inkomna brottsmisstankar ökat. Inflödet av brottsmisstankar till åklagare har minskat i nästan alla brottsgrupper de senaste två åren. Undantag är bedrägeribrotten (ingår i brottstypen förmögenhetsbrott) som ökat

▼ Tabell 2. Inkomna och beslutade brottsmisstankar 2011–2013

Totalt	Inkomna brottsmisstankar	Beslutade brottsmisstankar	▼ Beslutade brottsmisstankar varav				
			FU inledd inte	FU läggs ned	Åtal väcks inte	Lagföringsbeslut ¹⁾	Övriga beslut ²⁾
	▼ Antal	▼ Antal	▼ Antal	▼ Antal	▼ Antal	▼ Antal	▼ Antal
2011	523 773	549 027	7 202	150 730	33 580	302 069	55 446
2012	495 766	504 453	7 612	133 651	29 857	274 074	59 259
2013	460 748	468 528	8 403	117 645	25 444	251 414	65 622
			▼ Andel	▼ Andel	▼ Andel	▼ Andel	▼ Andel
2011			1%	27%	6%	55%	10%
2012			2%	26%	6%	54%	12%
2013			2%	25%	5%	54%	14%

1) Här ingår strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, åtal och företagsbot

2) Här ingår förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut

med ca 25 procent mellan åren 2011 och 2013 samt överlåtelse av narkotika som har ökat med drygt 30 procent. De största minskningarna har skett för enkla brottstyper såsom bötesbrott, trafikbrott, snatterier och ringa narkotikabrott (innehav och bruk). Andelen brottsmisstankar inom mer tidskrävande brottstyper har därmed ökat.

Antalet beslutade brottsmisstankar har minskat med 36 000 (sju procent) mellan år 2012 och år 2013, främst i kategorierna lagföringsbeslut (strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, åtal och företagsbot) samt förundersökningen läggs ner. I kategorin lagföringsbeslut har den största minskningen skett i besluts-kategorin åtal. Kategorin förundersökningen inleds inte ökar däremot. Övriga beslut har ökat och då mest kategorin förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet. Vid 4 av de 32 allmänna åklagarkamrarna har dock antalet beslutade brottsmisstankar ökat.

Andelen av det totala antalet beslutade brottsmisstankar har minskat med en procentenhet jämfört med år 2012 i besluts-kategorin förunder-

sökning läggs ned. Andelen övriga beslut har ökat med två procentenheter jämfört med föregående år. Fördelning av beslut i åtalsfrågan redovisas i tabell *Fakta i korthet* under avsnittet *Fakta och finansiell redovisning*.

Antalet beslut att inte inledda förundersökningar var 8 400 år 2013, varav 4 600 eller 55 procent var beslut om förundersökningsbegränsning. En annan vanlig anledning till att inte inledda förundersökning är att det inte finns anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har begåtts.

Beslut om att lägga ner förundersökningar sker oftast med motiveringen bevisproblem, det vill säga att brott inte kan styrkas. Andelen förundersökningsbegränsning av de nedlagda förundersökningarna var 20 procent år 2013. Andelen förundersökningsbegränsningar har minskat vilket till stor del beror på att polisen från och med januari år 2013 fått befogenhet att besluta om förundersökningsbegränsning i vissa fall.

▼ Tabell 3. Förundersökningsbegränsningar 2011–2013

	2013	2012	2011
Ej inledda förundersökningar	8 403	7 612	7 202
varav förundersökningsbegränsningar	4 631	4 102	4 161
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds	55%	54%	58%
Nedlagda förundersökningar	117 645	133 651	150 730
varav förundersökningsbegränsningar	23 770	35 240	41 436
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned	20%	26%	27%

Per brottsgrupp

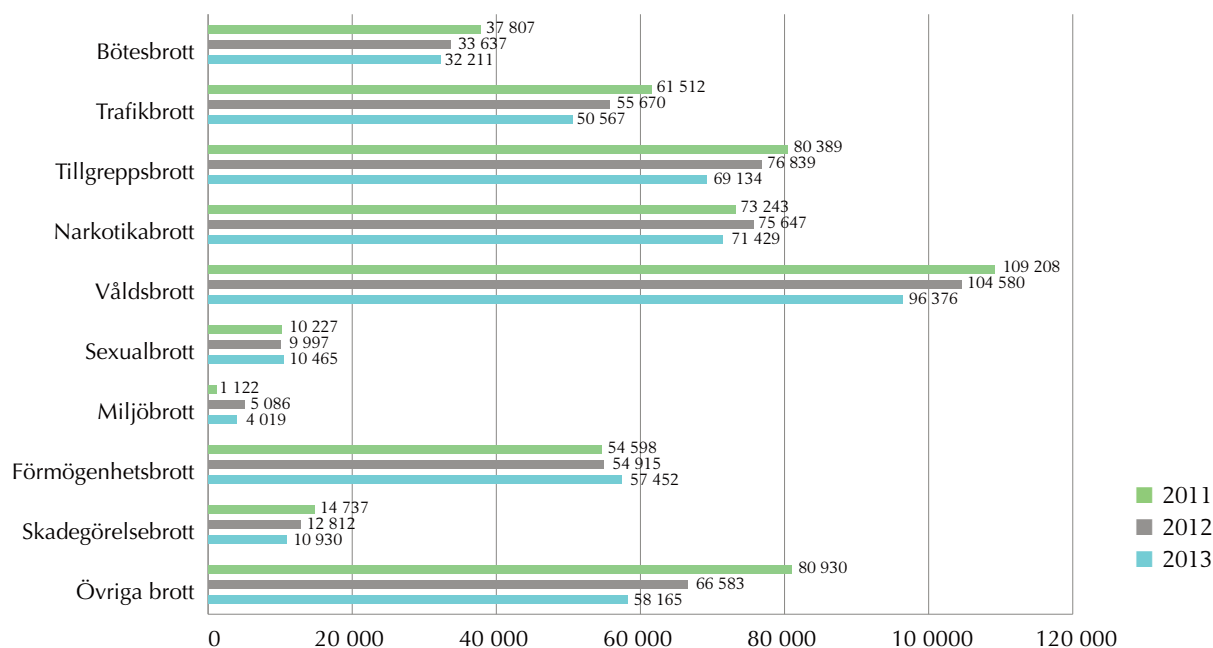
Av *diagram 3* framgår antalet inkomna brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. En minskning har skett i nästan samtliga brottsgrupper med undantag för sexualbrott och förmögenhetsbrott. Ökningen av brottsgruppen miljöbrott mellan åren 2011 och 2012 förklaras delvis av ändrade registreringsrutiner.

Av *tabell 4* framgår antalet inkomna brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp och typ av förundersökningsledning. Andelen åklagarledda

förundersökningar av de inkomna brottsmisstankarna är 51 procent, vilket är samma nivå som år 2012.

Av *diagram 4* framgår antalet beslutade brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. En minskning har skett i nästan samtliga brottsgrupper med undantag för miljöbrott och förmögenhetsbrott. Brottsgruppen övriga brott påverkas av ett stort dopningsärende under år 2011 med 11 000 brottsmisstankar.

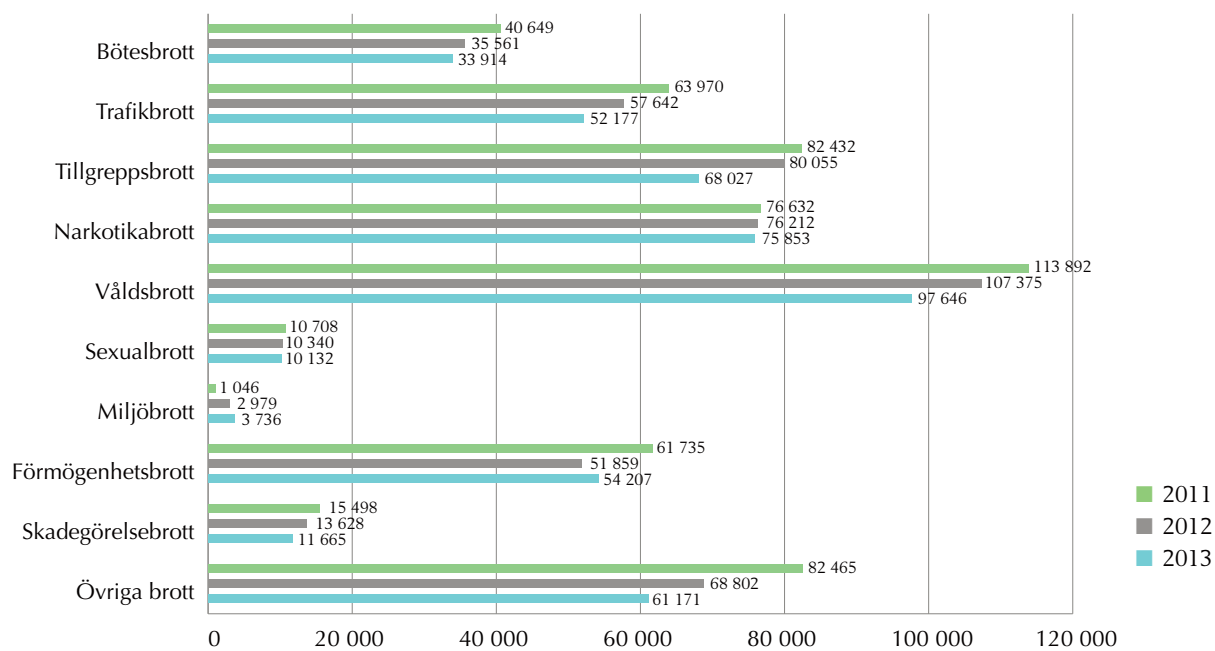
▼ Diagram 3. Antalet inkomna brottsmisstankar 2011–2013 per brottsgrupp

▼ Tabell 4. Antalet inkomna brottsmisstankar 2011–2013 per brottsgrupp och typ av förundersökningsledning

▼ Brottsgrupp	2013		2012		2011	
	▼ Polisledning	▼ Åklagarledning	▼ Polisledning	▼ Åklagarledning	▼ Polisledning	▼ Åklagarledning
Bötesbrott	30 957	1 254	31 967	1 670	35 326	2 481
Trafikbrott	46 092	4 475	50 598	5 072	54 089	7 423
Tillgreppsbrott	37 394	31 740	41 032	35 807	38 917	41 472
Narkotikabrott	49 377	22 052	52 351	23 296	49 547	23 696
Våldsbrott	18 417	77 959	19 354	85 226	18 004	91 204
Sexualbrott	1 221	9 244	949	9 048	1 047	9 180
Miljöbrott	202	3 817	209	4 877	115	1 007
Förmögenhetsbrott	16 110	41 342	15 649	39 266	15 473	39 125
Skadegörelsebrott	6 090	4 840	6 715	6 097	5 736	9 001
Övriga brott	21 370	36 795	23 703	42 880	23 607	57 323
Total	227 230	233 518	242 527	253 239	241 861	281 912

▼ Diagram 4. Antalet beslutade brottsmisstankar 2011–2013 per brottsgrupp

▼ Lagföring

I begreppet lagföring ingår åklagarens beslut om åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse – det vill säga att brottsutredningen avslutas utan någon påföljd – samt beslut om företagsbot. Myndigheten har flera mått för att följa resultatutvecklingen för lagföring; antal och andel misstänkta personer som lagförts samt antal och andel brottsmisstankar som avslutats med lagföring. Andelen lagförda *misstänkta personer* beräknas genom att dividera antalet personer för vilka lagföringsbeslut fattats med det totala antalet misstänkta personer där beslut om lagföring eller avskrivning fattats. Andelen lagförda *brottsmisstankar* beräknas genom att dividera antalet brottsmisstankar för vilka lagföringsbeslut fattats med det totala antalet brottsmisstankar där beslut om lagföring eller avskrivning fattats. Vid beräkningen av lagföringsandelar exkluderas de brottsmisstankar/personer som endast omfattas av beslut av administrativ karaktär, till exempel överflyttning mellan åklagarkammare eller att överföra förundersökningen till polisen.

Antal och andel lagförda misstänkta personer

Under år 2013 minskade det totala antalet lagförda misstänkta personer med 13 000 personer (tio procent), vilket framgår av *tabell 5*. Andelen misstänkta personer som lagförts är kvar på samma nivå, 65 procent, som år 2012.

Vid 21 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med år 2012. Variationen i lagföringsandelar mellan de allmänna åklagarkamrarna var 46 till 85 procent. Under år 2012 var variationen 53 till 84 procent.

En orsak till den ökade variationen mellan kamrarna är de försöksverksamheter som pågår med att hantera samtliga trafikärenden på två kammare och den större delen av mängdbrottet i Stockholm på en åklagarkammare. De kammare som nu handlägger dessa ärenden har kraftigt ökat sin totala lagföringsandel. Som en konsekvens av detta har även flertalet övriga kammares lagföringsandel minskat.

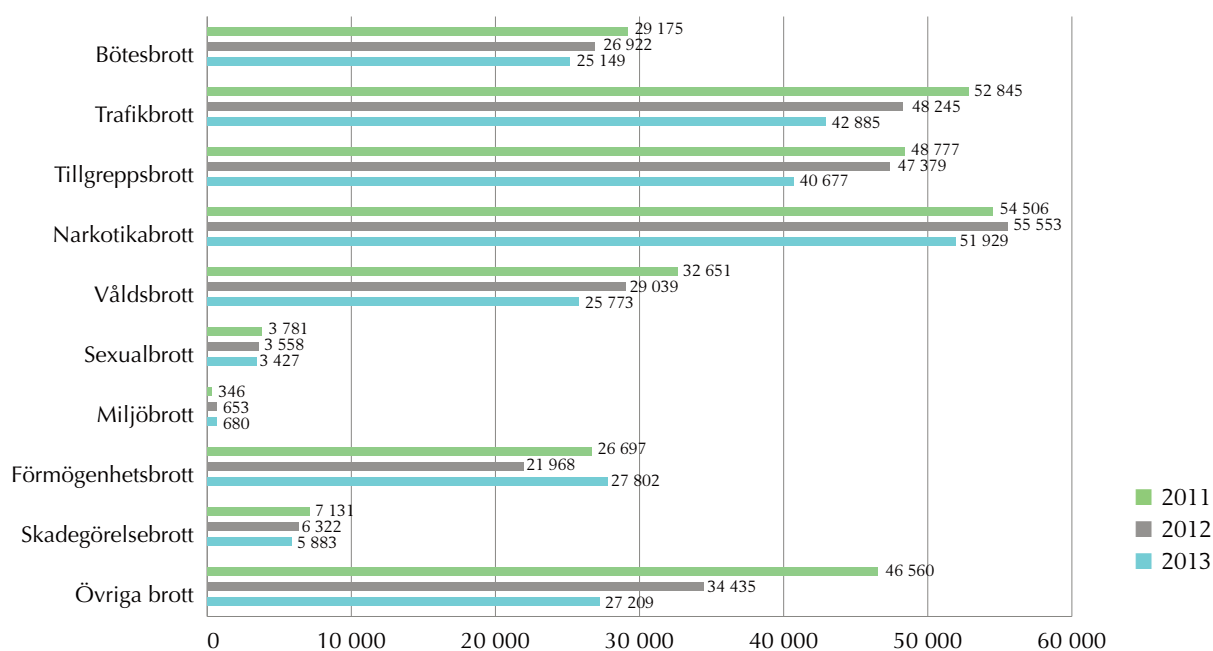
▼ Tabell 5. Antal och andel misstänkta personer som lagförts 2011–2013

	2013	2012	2011
Antal lagförda misstänkta personer	121 471	134 441	139 828
Andel lagförda misstänkta personer	65%	65%	64%

Antal och andel lagförda brottsmisstankar

Av *diagram 5* framgår antalet brottsmisstankar som lett till lagföring uppdelat per brottsgrupp. En minskning har skett i nästan samtliga brottsgrupper med undantag för miljöbrott och förmögenhetsbrott. Även här påverkas brottsgruppen övriga brott av dopningsärendet år 2011.

▼ **Diagram 5. Antalet brottsmisstankar som lett till lagföring 2011–2013 per brottsgrupp**

Av *diagram 6* framgår andelen brottsmisstankar som lett till lagföring uppdelat per brottsgrupp. Andelen brottsmisstankar som avslutats och lett till lagföring ligger kvar på samma nivå som år 2012. Brottsgrupperna våldsbrott, sexualbrott, miljöbrott och övriga brott minskar medan övriga kategorier ökar eller ligger kvar på samma nivå. Förändrade registreringsrutiner för miljöbrott gör att jämförelser med år 2011 inte är relevanta. I brottsgruppen övriga brott påverkades resultatet år 2011 av det stora dopningsärendet med 11 000 brottsmisstankar.

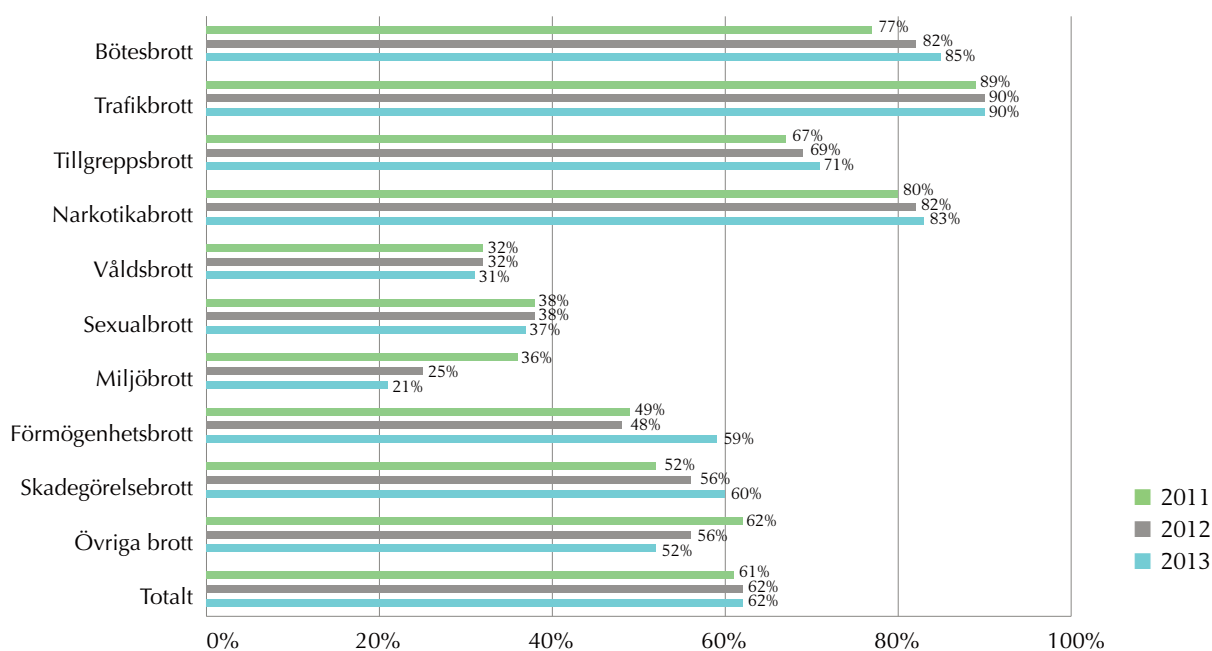
Vid 20 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med år 2012. Variationen i lagföringsandelar mellan de allmänna åklagarkamrarna var 46 till 85 procent. Under år 2012 var variationen 51 till 79 procent. Se även tabell över lagföringsandelar per kammare under Fakta i korthet.

Som framgår av redovisningen varierar lagföringen mellan landets åklagarkammare. Många och samverkande faktorer påverkar kamrarnas lagföring och det är svårt att med säkerhet slå fast

vilka som är de främsta orsakerna till variationen. Myndigheten bedömer dock att följande förhållanden påverkar kamrarnas möjligheter att lagföra inkomna brottsmisstankar.

Brottsmisstankarnas karaktär skiljer sig mellan kamrarna. Vissa brottsgrupper, däribland de brott (till exempel enklare narkotikabrott och trafikbrott) som polisen upptäckt genom egeninitierade åtgärder, leder till högre lagföring. Här har också polisens prioriteringar betydelse. Andra brottskategorier, till exempel relationsvåld, är normalt svårare att utreda och bevisa och leder därför till lägre lagföring. Storleken på kamrarnas balanser av äldre men ännu ej avgjorda ärenden kan komma att påverka lagföringsfrekvensen i negativ riktning. Då bevisning ofta är färskvara kan lagföring försvåras och i vissa fall till och med förhindras genom att genomströmningstiderna förlängs och bevisningen därigenom blir äldre. En aktiv avarbetning av äldre mål i balans leder oftast till försämrade lagföringsresultat och längre genomströmningstider.

▼ Diagram 6. Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring 2011–2013 per brottsgrupp

▼ Genomströmningstider

Genomströmningstider

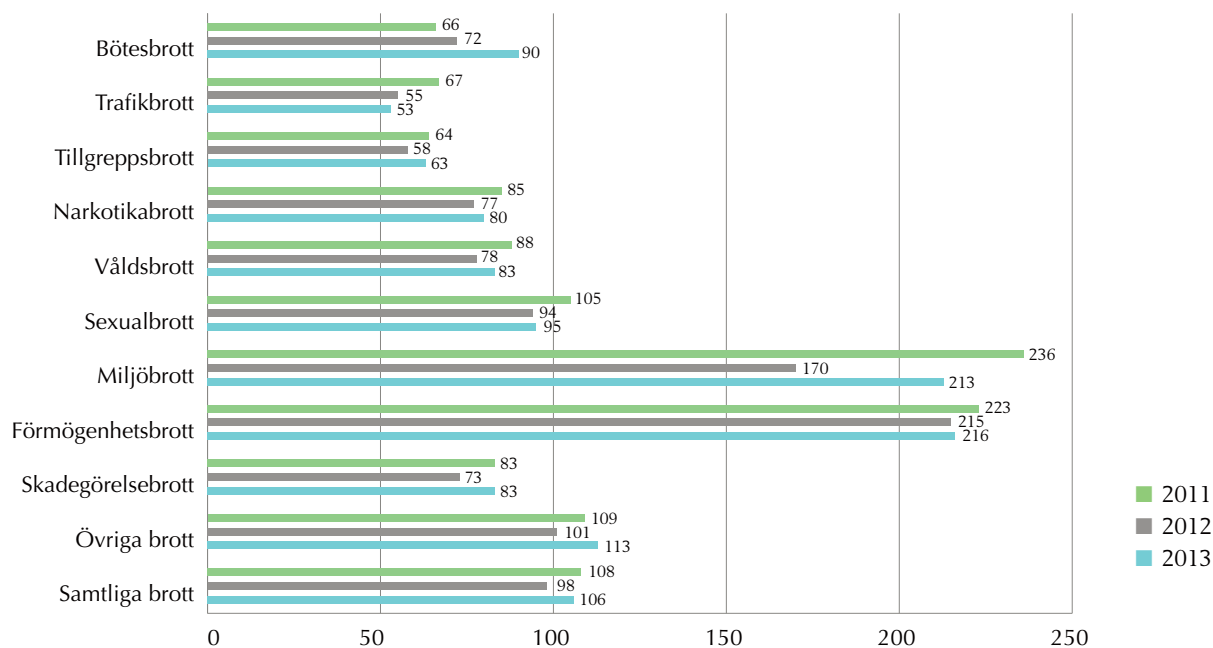
Åklagarmyndigheten har två sätt att mäta genomströmningstiderna; tiden från det att en brottsmisstanke inkommer till en åklagarkammare till beslut av åklagare samt tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut. Genomströmningstiden från det att en brottsmisstanke kommer in till en åklagarkammare till dess att en åklagare fattar beslut avser endast åklagarledda förundersökningar. Genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till dess att en åklagare beslutar avser däremot samtliga förundersökningar oavsett om polis eller åklagare varit förundersökningsledare.

Från inkommen anmälan till beslut

Den genomsnittliga tiden från att anmälan inkommit till dess att beslut fattats ökade under 2013 med åtta dagar till 106 dagar, vilket framgår av *diagram 7*. Ökningen omfattar alla brottsgrupper utom trafikbrott.

Vid 13 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var genomströmningstiden kortare eller oförändrad jämfört med år 2012. Genomströmningstiderna från inkommen anmälan till beslut skiljer sig väsentligt mellan de allmänna åklagarkamrarna och varierar mellan 60 och 209 dagar. Den högsta genomströmningstiden återfinns hos en kammare som under året har arbetat av gamla balanser. Under år 2012 var variationen 60 till 206 dagar. Se även *tabell över genomströmningstider per kammare* under *Fakta i korthet*.

▼ **Diagram 7. Genomströmningstid i dagar (medelvärde) från inkommen anmälan till beslut i åklagarledda förundersökningar 2011–2013 per brottsgrupp**

Från inkommet beslutsunderlag till beslut

Genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till beslut minskade under 2013 med tre dagar till 20 dagar, vilket framgår av *diagram 8*. Minskningen omfattar alla brottsgrupper utom tillgreppsbrott, narkotikabrott och miljöbrott.

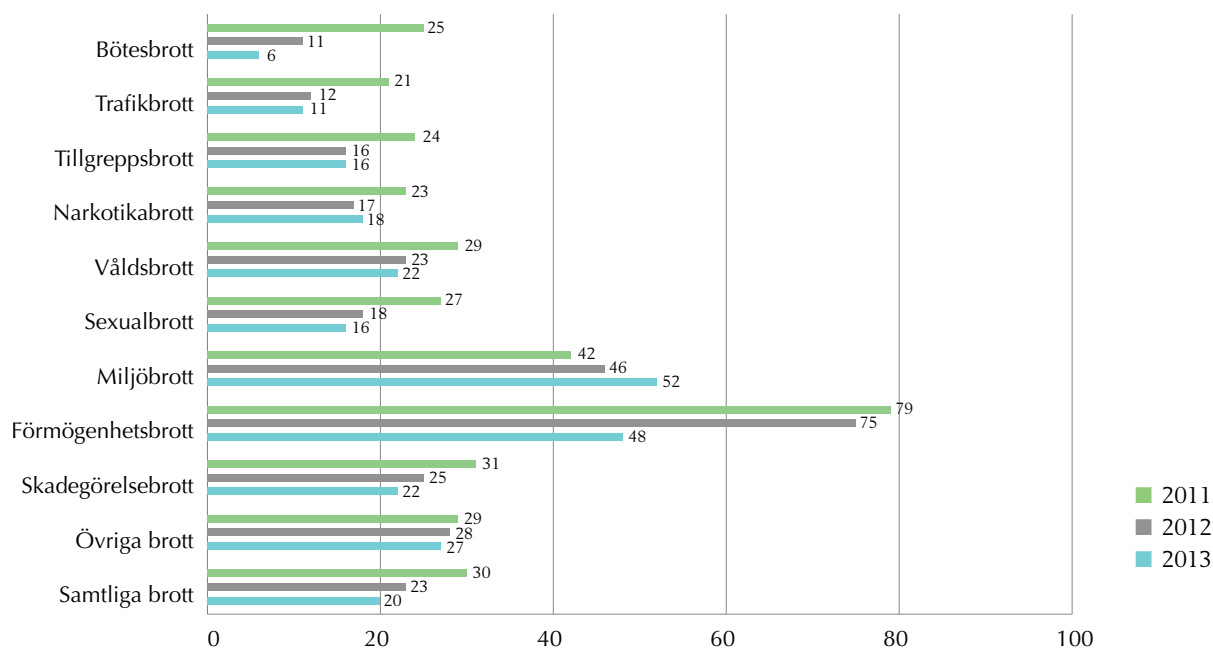
Vid 19 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var genomströmningstiden kortare eller oförändrad jämfört med år 2012. Genomströmningstiderna från inkommet beslutsunderlag till beslut skiljer sig mellan de allmänna åklagarkamrarna och varierar mellan åtta och 44 dagar. Under år 2012 var variationen tio till 93 dagar. Den högsta genomströmningstiden återfanns hos en kammare som arbetat av gamla balanser. Se även tabell över genomströmningstider per kammare under *Fakta i korthet*.

Många och samverkande faktorer påverkar kamrarnas genomströmningstider, vilket gör det svårt att med säkerhet slå fast vilka som är de främsta orsakerna till variationen. Det finns inte någon ensam förklaring, men myndigheten bedömer att följande förhållanden påverkar kamrarnas genomströmningstider. Genomströmningstiderna

påverkas av vilka brottstyper som inkommer till kamrarna. En större andel enklare ärenden leder till kortare handläggningstider medan komplicerade brott tar längre tid att handlägga. Exempel på detta är de försöksverksamheter som pågår med att hantera samtliga trafikärenden på två kammare och den större delen av mängdbrottet i Stockholm på en åklagarkammare. De kammare som nu handlägger dessa ärenden har minskat sina genomströmningstider.

De kammare som fram till den 1 juli handlade ekoärenden har sålunda generellt sett längre genomströmningstider. Om balanser väl uppstått kan en avarbetning av dessa äldre brottsmisstankar tillfälligt leda till längre genomströmningstider eftersom den sammanlagda handläggningstiden bestäms först när brottsmisstankarna avslutas. Kammarledningarnas förmåga att styra och leda verksamheten på ett effektivt sätt påverkar genomströmningstiderna. En annan faktor som kan påverka genomströmningstiderna är personalstrukturen vid kammaren, till exempel om kammaren har många erfarna åklagare. Vid mindre åklagarkammare kan också genomströmningstider

▼ **Diagram 8. Genomströmningstid i dagar (medelvärde) från inkommet beslutsunderlag till beslut 2011–2013 per brottsgrupp**

tillfälligt påverkas av till exempel föräldraledigheter. En väl fungerande samverkan och samordning med polisen och med domstolarna är av betydelse för hur snabbt brottsmisstankarna går genom brottskedjan.

▼ Balanser

Balanser

Balanser innebär här brottsmisstankar som på något sätt är under handläggning vid Åklagarmyndigheten. När brottsmisstankar registreras hos åklagare läggs de till balansen och när de avslutas räknas de bort. Tidigare avslutade brottsmisstankar kan öppnas igen för kompletterande handläggning och återförs då till balansen. Brottsmisstankar blir i dessa fall avslutade vid mer än ett tillfälle, men räknas som inkomna endast en gång. Detta innebär att förändringen av balanserna inte är detsamma som skillnaden mellan inkomna och beslutade brottsmisstankar.

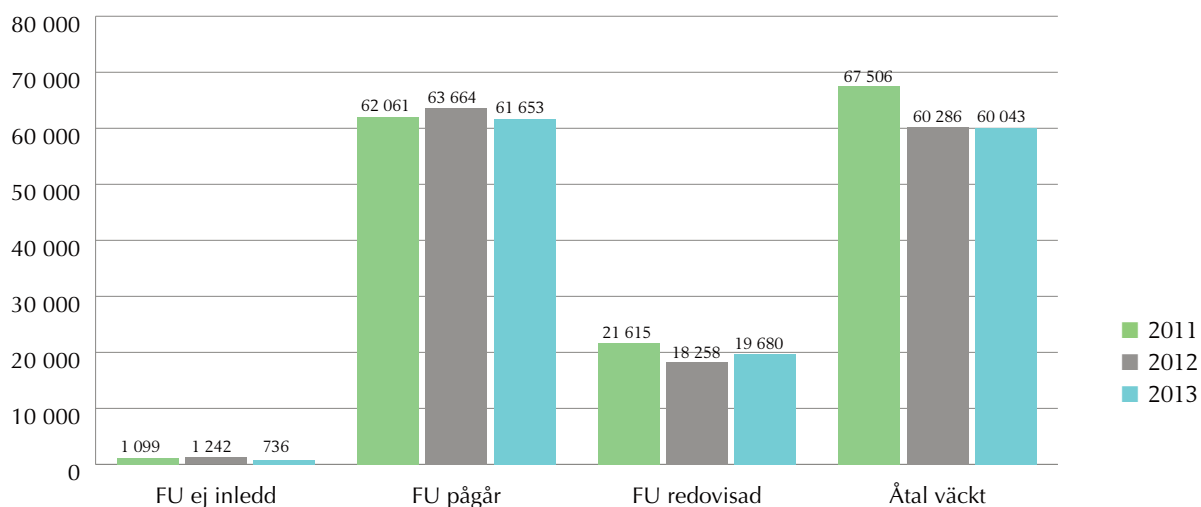
De balanserade brottsmisstankarna delas in efter vilken status de befinner sig i vid mättillfället. Indelningen sker i fyra grupper; förundersökning ej inledd, förundersökning pågår, förundersökning redovisad samt åtal väckt.

Av *diagram 9* framgår antalet brottsmisstankar uppdelade på balanstyperna förundersökning ej inledd, förundersökning pågår, förundersökning redovisad samt åtal väckt. Den totala balansen uppgick vid utgången av åren 2011–2013 till 142 000 brottsmisstankar (143 000 brottsmisstankar år 2012). Balansen per årsarbetande åklagare vid åklagarkamrarna var vid utgången av år 2013 totalt 172 brottsmisstankar (169 brottsmisstankar år 2012).

Vid 21 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var balanskvoten oförändrad eller lägre jämfört med år 2012. Balanskvoten beräknas som en division mellan antalet brottsmisstankar i gruppen förundersökning redovisad och antalet inkomna brottsmisstankar under den senaste tolv månadersperioden. Variationen mellan de allmänna åklagarkamrarna låg vid utgången av år 2013 mellan 0,5 och 8,2 procent. Vid motsvarande tidpunkt år 2012 var variationen 0,6 till 13,2 procent. Myndighetens balanskvot har ökat med 0,6 procentenheter till 4,3 procent år 2013.

Åklagarmyndigheten följer också upp hur länge brottsmisstankar har legat i balans. 56 procent av antalet brottsmisstankar där åklagaren ännu inte fattat beslut (här ingår förundersökning ej inledd, förundersökning pågår samt förundersökning redovisad) hade vid utgången av år 2013 legat mindre än 100 dagar i balans och

▼ Diagram 9. Antalet brottsmisstankar i balans vid utgången av åren 2011–2013

76 procent mindre än 200 dagar. Tio procent av brottsmisstankarna hade legat 350 dagar eller mer i balans. Motsvarande siffror vid utgången av år 2012 var 61, 76 respektive elva.

Prioriterade områden och övriga återrapporteringskrav

▼ Ungdomsbrott

Begreppet ungdomsbrott avser här brott som begåtts av ungdomar som har fyllt 15 men inte 18 år.

Ungdomsbrotten utgör sex procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Under år 2013 inkom 29 200 brottsmisstankar som avsåg ungdomsbrott, vilket är nio procent färre än under år 2012. Det är främst våldsbrott och tillgreppsbrott som minskat. Knappt hälften av de inkomna brottsmisstankarna avsåg narkotikabrott, misshandel, snatteri och stöld. Övriga brottsmisstankar avsåg bland annat skadegörelse, trafikbrott och olaga hot. En förklaring till att inkomna brottsmisstankar minskar kan vara att ungdomskullarna minskar.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 66 procent lett till lagföring, vilket är en ökning med fyra procentenheter jämfört med år 2012. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har minskat med sex dagar och tiden

från inkommet beslutsunderlag till beslut har minskat med tre dagar jämfört med år 2012. Balanserna har minskat med tio procent.

Vid 25 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med år 2012. Lagföringsandelen varierade mellan 51 och 82 procent. Vid 20 allmänna åklagarkammare var genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut kortare eller oförändrad jämfört med år 2012. Genomströmningstiden varierade mellan 37 och 171 dagar. Lagföringen 2012 varierade mellan 46 och 70 procent medan genomströmningstiden varierade mellan 46 till 145 dagar.

En förutsättning för en hög lagföring, för korta genomströmningstider och att fristerna därmed kan hållas i ungdomsärenden är att kamrarna har tillräckliga resurser och tillämpar utvecklade metoder för att handlägga ungdomsärenden. En annan förutsättning är att polisen har tillfört tillräckliga utredningsresurser för att bekämpa ungdomsbrott samt att samverka med polis och socialtjänst fungerar effektivt. Även kammarledningarnas förmåga att styra och leda verksamheten på ett effektivt sätt påverkar kamrarnas resultat.

I en förundersökning mot en person som inte fyllt 18 år, och som gäller brott som kan ge fängelse, ska beslut i åtalsfrågan fattas senast inom sex veckor från dagen då personen delgavs misstanke om brott. Tidsfristen får dock överskridas i vissa fall.

▼ Tabell 6. Ungdomsbrott. Sammanfattande tabell 2011–2013

	2013	2012	2011	▼ Förändring	
				2012–2013	2011–2013
Inkomna brottsmisstankar	29 177	32 190	42 660	-3 013	-13 483
Beslutade brottsmisstankar	30 004	35 612	44 374	-5 608	-14 370
Brottsmisstankar som lett till lagföring	17 687	20 262	24 041	-2 575	-6 354
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	66%	62%	57%	4%	10%
Genomströmningstid (dagar) från anmälan till beslut	71	77	82	-6	-11
Genomströmningstid (dagar) från fup till beslut	14	17	24	-3	-10
Balanserade brottsmisstankar	4 540	5 065	8 590	-525	-4 050
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	61%	62%	59%	-1%	2%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Den lagstadgade fristen har år 2013 hållits i 61 procent av de registrerade ungdomsbrotten. Sedan hösten 2012 överför polisen elektronisk information till ärendehanteringssystemet Cåbra om startpunkten för sexveckorsfristen. Först sedan dess finns alltså möjlighet att få tillförlitlig information om i vilken omfattning beslut har fattats inom sex veckor. Enligt den registreringsrutin som tillämpades under större delen av år 2012 har den lagstadgade fristen under år 2012 hållits i 62 procent av de registrerade ungdomsbrotten.

Vidtagna åtgärder

Under året har myndigheten genomfört utbildningar för både åklagare och administrativ personal med syfte att förbättra kvaliteten och skapa större enhetlighet i hanteringen av ärenden om unga lagöverträdare.

En rad åtgärder har vidtagits vid åklagarkamrarna i syfte att öka kvaliteten i brottsutredning och processföring när det gäller ungdomsbrott, bland annat utveckling av arbetsmetoder, bevakning av frister samt återkoppling till polisen.

Samverkan och samordning med polisen

Kamrarna har under året utbildat polisens förundersökningsledare, då en lagändring innebär att polisen från och med den 1 mars år 2012 är förundersökningsledare i fler ungdomsärenden än tidigare. Övriga åtgärder som vidtagits är bland annat att man har fredat eller tillfört resurser för att handlägga ungdomsärenden samt bevakning och uppföljning av fristärenden. Under året har även nätverksträffar genomförts med åklagare och polis för att bland annat utbyta erfarenheter. Flertalet kammare anser att samverkan med polisen i ärenden om ungdomsbrott fungerar väl.

Foto: Gugge Zelander

▼ Brott mot barn

Begreppet brott mot barn avser här våld, sexualbrott, rån, olaga hot eller ofredande mot personer under 18 år.

Brott mot barn utgör fem procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Under år 2013 inkom 24 300 brottsmisstankar som avsåg brott mot barn, vilket är en procent färre än under år 2012. Av de inkomna brottsmisstankarna avsåg 75 procent våldsbrott.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 28 procent lett till lagförelse, vilket är en minskning med tre procentenheter jämfört med år 2012. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har ökat med en dag till 84 dagar, och tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut ligger kvar på samma nivå, 19 dagar. Balanserna har minskat med fyra procent.

Vid 17 av de 32 allmänna åklagarkammarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med år 2012. Lagföringsandelen varierade mellan 15 och 50 procent. Vid 19 allmänna åklagarkammare var genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut kortare eller oförändrad jämfört med år 2012. Genomströmningstiden varierade mellan 48 och 111 dagar. Motsvarande siffror för år 2012 var 22 till 62 procent respektive 51 till 121 dagar.

De förhållandevis små volymerna gör statistiska jämförelser mellan kamrarna mindre

relevanta, eftersom enstaka ärenden kan få stort genomslag på lagföringen och genomströmningstiden. Vålds- och sexualbrott mot barn är brott som ofta är svåra att utreda, vilket kan leda till längre utredningstider. De bevisvärigheter som ofta finns medför att en stor del av brottsmisstankarna läggs ned.

Under år 2013 har den lagstadgade fristen hållits i 62 procent. Myndigheten hade under år 2012 inte möjlighet att på ett fullständigt tillförlitligt sätt mäta i vilken utsträckning lagstadgade frister hållits då alla frister inte registrerades i ärendehanteringssystemet Cåbra. Under år 2012 hölls den lagstadgade fristen i 64 procent av de brott mot barn där bevakningsfrister har registrerats.

Vidtagna åtgärder

Myndigheten uppdaterade under år 2012 handboken om övergrepp mot barn. Handboken ger vägledning för hur bevisning ska inhämtas och dokumenteras. Under år 2013 har ett flertal utbildningar genomförts om barn som utsatts för brott. De flesta åklagarkammare arbetar tillsammans med övriga myndigheter i samverkansgrupper, oftast i form av barnahus, för att förbättra kvalitet och rutiner samt för att öka kompetensen i utredningar om brott mot barn.

Under år 2013 har Åklagarmyndigheten arbetat med att skapa tekniska förutsättningar för åklagare att vid förhör i barnahus kunna delta

▼ Tabell 7. Brott mot barn. Sammanfattande tabell 2011–2013

	2013	2012	2011	▼ Förändring	
				2012–2013	2011–2013
Inkomna brottsmisstankar	24 307	24 444	27 342	-137	-3 035
Beslutade brottsmisstankar	24 480	25 464	28 177	-984	-3 697
Brottsmisstankar som lett till lagförelse	6 210	7 080	8 052	-870	-1 842
Andel brottsmisstankar som lett till lagförelse*	28%	31%	30%	-3%	-2%
Genomströmningstid (dagar) från anmälan till beslut	84	83	92	1	-8
Genomströmningstid (dagar) från fup till beslut	19	19	22	0	-3
Balanserade brottsmisstankar	6 155	6 441	7 630	-286	-1 475
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	62%	64%	64%	-2%	-2%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

via videolänk. Åklagaren ska därmed direkt från sin ordinarie arbetsplats kunna följa förhöret i barnhus. Det innebär bland annat minskad restid, vilket skapar både tidsvinster men framför allt förutsättningar att kunna delta vid fler förhör. Kvaliteten på förhöret blir i stort sett densamma eftersom förhöret följs på samma sätt som om åklagaren befunnit sig fysiskt på plats. Två olika tekniska lösningar testas i två separata pilotprojekt. Ett projekt pågår vid Norrorts åklagarkammare och ett annat vid Åklagarkammaren i Falun och vid Åklagarkammaren i Sundsvall. Ambitionen är att de tekniska förutsättningarna ska finnas för alla kammare i landet att närvara via videolänk. Åklagarnärvaro vid förhör innebär en avsevärd kvalitetshöjning.

Samverkan och samordning med polisen

Under år 2012 avslutades ett samverkansprojekt med polisen om metodutveckling i arbetet med vålds- och sexualbrott i nära relation och mot barn. Projektet omfattade en modell för ett strukturerat arbetssätt med stöd i form av bland annat olika mallar, rutiner och checklistor. Modellen testades på två åklagarkammare. Under år 2013 har ett arbete pågått med att implementera det arbetssätt som metodutvecklingsprojektet förespråkar. Åtgärder som vidtagits är att man bland annat har fredat åklagare eller tillfört resurser för att handlägga dessa ärenden, att åklagare i högre utsträckning än tidigare medverkar vid barnförhör, en mer strukturerad fristbevakning samt att

ta fram gemensamma rutiner ihop med polisen. Under året har även nätverksträffar för relations-specialisterna ägt rum med syfte att bland annat öka enhetligheten i rättstillämpningen och för att diskutera metodutvecklingsfrågor.

▼ Mängdbrott

Begreppet mängdbrott avser här brott där polisen är förundersökningsledare. De vanligaste mängdbrotten är trafikbrott, narkotikabrott och snatteri, men kan också avse misshandel, våld mot tjänsteman, skadegörelse eller enklare bedrägerier.

Mängdbrotten utgör ungefär hälften av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Under år 2013 inkom 227 000 brottsmisstankar som avsåg mängdbrott, vilket innebär en minskning med sex procent jämfört med år 2012. Drygt 50 procent av de inkomna brottsmisstankarna avsåg trafik- eller narkotikabrott.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 86 procent lett till lagföring, vilket innan avrundning innebär en ökning med en procentenhet jämfört med år 2012. Genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till beslut har minskat med två dagar och balanserna har minskat med fyra procent jämfört med år 2012.

Vid 22 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med år 2012. Lagföringsandelen varierade mellan 73 och 93 procent. Vid 16 allmänna åklagarkammare var genomströmningstiden från inkommet

▼ Tabell 8. Mängdbrott. Sammanfattande tabell 2011–2013

	2013	2012	2011	▼ Förändring	
				2012–2013	2011–2013
Inkomna brottsmisstankar	227 230	242 527	241 861	-15 297	-14 631
Beslutade brottsmisstankar	237 447	254 593	252 847	-17 146	-15 400
Brottsmisstankar som lett till lagföring	162 455	179 063	177 419	-16 608	-14 964
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	86%	84%	84%	1%	2%
Genomströmningstid (dagar) från fup till beslut	14	16	26	-2	-12
Balanserade brottsmisstankar	44 883	46 712	51 531	-1 829	-6 648

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

beslutsunderlag till beslut kortare eller oförändrad jämfört med år 2012. Genomströmningstiden varierade mellan fem och 32 dagar. Motsvarande siffror för år 2012 var 77 till 92 procent respektive fem till 29 dagar. En orsak till variationen mellan kamrarna är försöksverksamheterna som pågår med att hantera större delen av mängdbrotten i Stockholm på en åklagarkammare.

Vidtagna åtgärder

I samverkan med såväl polisen som Sveriges Domstolar har på både central och lokal nivå flera åtgärder vidtagits i syfte att öka enhetligheten och förbättra kvaliteten i mängdbrottsshanteringen. Bland annat har gemensamma arbetsätt tagits fram.

Myndigheten har under året fortsatt försöksverksamheten med att koncentrera handläggningen av landets samtliga bötesbrott på trafikområdet till två åklagarkammare. Försöket med att samla viss handläggning av vissa mängdbrott i Stockholm till en åklagarkammare har fortsatt. Båda dessa försöksverksamheten ska utvärderas under inledningen av år 2014.

En rad åtgärder har vidtagits vid åklagarkamrarna i syfte att öka kvaliteten i brottsutredning och processföring när det gäller mängdbrott.

Samverkan och samordning med polisen

De lokala samverkansforumen mellan respektive lokal polismyndighet och åklagarkammare fick i slutet av år 2012 i uppdrag av rikspolischefen och riksåklagaren att ta fram gemensamma åtgärdsplaner för att inom en eller flera brottskategorier åstadkomma att fler anmälda brott utreds och att detta leder till lagföring. Samverkansforumen har redovisat åtgärdsplaner och dessa har följts upp under året.

Merparten av åklagarkamrarna har en särskild beredningsorganisation för hantering av mängdbrottsärenden. Kamrarna har också medverkat i utbildningar, där särskild prioritet har givits till att utbilda polisiära förundersökningsledare. De polisiära förundersökningsledarna erbjuds även praktik på åklagarkamrarna för att höja sin kompetens. En förbättrad återkoppling från åklagare till polis har skett, genom till exempel regelbundna möten. Flera kammare har samverkans-

avtal med lokal polis för att tydliggöra samarbetet mellan polismyndigheten och åklagarkammaren.

Ett löpande samarbete med polisen sker vid arbetet med en gemensam modell för att följa upp och utvärdera mängdbrott. Modellen skapar en gemensam grund inför samverkansarbetet om mängdbrottsfrågor. Under år 2012 genomfördes en rad förbättringar i samarbetet för att öka kvaliteten, till exempel förbättrad återkoppling från åklagare till polis i de polisiära förundersökningarna och en kvalitetsgranskning av de ärenden som lagts ned. Under år 2013 har kvalitetsarbetet fortsatt.

Foto: Åklagarmyndigheten

▼ **Sexualbrott och våld i nära relationer**

Begreppet sexualbrott avser här samtliga brott i brottsbalkens sjätte kapitel samt barnpornografibrott. Ungefär 40 procent av brottsmisstankarna avser fullbordad våldtäkt eller försök till våldtäkt. Resten avser sexuellt tvång, utnyttjande, övergrepp och ofredande samt koppleri, köp av sexuell tjänst (person över 18 år), köp av sexuell handling (barn under 18 år), utnyttjande av barn för sexuell posering samt kontakt med barn i sexuellt syfte.

Begreppet våld i nära relationer avser här misshandel mot personer över 18 år i nära relationer, grov kvinnofridskränkning samt grov fridskränkning mot barn och vuxna.

Sexualbrotten och våld i nära relationer utgör sex procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Under år 2013 inkom 29 700 brottsmisstankar som avsåg sexualbrott och våld i nära relationer, vilket är ungefär lika många som år 2012. Drygt 60 procent av de inkomna brottsmisstankarna avsåg våld i nära relation.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 27 procent lett till lagföring, en procentenhet lägre än år 2012. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har ökat med fem dagar och tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut har minskat med två dagar jämfört med år 2012. Balanserna har ökat med sex procent.

Vid 15 av de 32 allmänna åklagarkammarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med år 2012. Lagföringsandelen varierade mellan 14 och 52 procent. Vid 14 allmänna åklagarkammare var genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut kortare eller oförändrad jämfört med år 2012. Genomströmningstiden varierade mellan 52 och 107 dagar. Motsvarande siffror för år 2012 var 19 till 61 procent respektive 51 till 121 dagar. En sammanställning av domar i sexualbrottsmål som myndigheten inlett under 2013 visar också att de åtal som väcks relativt ofta ogillas. Enligt preliminära siffror frias omkring var fjärde misstänkt i dessa mål.

De förhållandevis små volymerna gör statistiska jämförelser mellan kamrarna mindre relevanta, eftersom enstaka ärenden kan få stort genomslag på lagföringen och genomströmningstiden. Enstaka ärenden kan även skapa skillnader mellan olika år. Sexualbrott och våld i nära

relationer är brott som ofta är svåra att utreda, vilket kan leda till längre utredningstider. De bevissvårigheter som ofta finns medför att en stor del av brottsmisstankarna läggs ned. En sammanställning av domar i sexualbrottsmål som myndigheten inlett under 2013 visar också att de åtal som väcks relativt ofta ogillas. Enligt preliminära siffror frias omkring var fjärde misstänkt i dessa mål.

Vidtagna åtgärder

Under år 2013 har ett arbete pågått med att implementera det arbetssätt som metodutvecklingsprojektet förespråkar, se avsnittet *Brott mot barn*. En utbildning om handläggning av relationsärenden har också genomförts.

De flesta åklagarkammare arbetar i större utsträckning än tidigare tillsammans med polisen i olika typer av projekt eller samverkansgrupper för att förbättra kvaliteten och öka kompetensen i utredningarna. De flesta åklagarkammare har även särskilda team för hantering av sexualbrott och våld i nära relationer.

▼ Grov organiserad brottslighet

Arbetet mot grov organiserad brottslighet är en central del i arbetet vid framförallt de internationella åklagarkamrarna men bedrivs inom alla delar av myndigheten. Det europeiska åklagarsamarbetet Eurojust utgör ett värdefullt stöd till svenska åklagare vid ärenden med internationell anknytning.

▼ Tabell 9. Sexualbrott och våld i nära relationer. Sammanfattande tabell 2011–2013

	2013	2012	2011	▼ Förändring	
				2012–2013	2011–2013
Inkomna brottsmisstankar	29 650	29 579	29 207	71	443
Beslutade brottsmisstankar	29 209	29 627	30 449	-418	-1 240
Brottsmisstankar som lett till lagföring	7 187	7 636	8 311	-449	-1 124
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	27%	28%	29%	-1%	-2%
Genomströmningstid (dagar) från anmälan till beslut	88	83	97	5	-9
Genomströmningstid (dagar) från fup till beslut	17	19	26	-2	-9
Balanserade brottsmisstankar	8 587	8 094	8 204	493	383

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Myndigheten deltar i det myndighetsgemensamma Operativa rådet, som har i uppgift att prioritera den nationella operativa inriktningen i enskilda insatser mot grov organiserad brottslighet. De förundersökningar som åklagare har lett efter beslut av Operativa rådet omfattar bland annat grova våldsbrott, grova vapenbrott och grova narkotikabrott som ofta begås av personer i gängmiljö. Arbetet mot brottsligheten samt arbetet med att återföra vinsterna från brott kräver inte sällan en omfattande internationell samverkan.

Vidtagna åtgärder

Det myndighetsgemensamma arbetet har utvecklats och betydligt fler mycket komplexa ärenden hanteras idag efter beslut av Operativa rådet. Under år 2013 har utredningarnas komplexitet och hotbilderna mot åklagare inneburit att fler åklagare i ökad omfattning engagerats i samma ärende. Som mest har detta inneburit att upp till sju åklagare varit involverade i samma ärende. Utvecklingen har därigenom inneburit att mer resurser än normalt har avsatts. I vissa omfattande mål har också arbetet i domstolen påverkats av omfattande kompletteringar, i första hand på begäran av den misstänkte eller dennes försvarare. En särskild "backoffice funktion" bestående av ytterligare åklagare, har då behövt förstärka i ärendena. Bedömningen är att denna utveckling kommer att fortsätta.

▼ Penninghäleri

Ett särskilt återrapporteringskrav gäller för brott enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, det vill säga brotten penninghäleriförseelse och penninghäleri.

Den grupp brott som ska återrapporteras avser tre olika brottsrubriceringar, men nästan alla brottsmisstankar i brottsgruppen gäller penninghäleri (98 procent av samtliga beslut). De senaste åren har ärenden om penninghäleri ökat kraftigt hos åklagare. Av *tabell 10* framgår att både antalet personer som lagförts och antalet åtalsbeslut har fördubblats sedan år 2011. Åtalsunderlåtelse och strafföreläggande är ovanligt för dessa brott.

För ärenden som avslutats under år 2013 har följande statistik för rubricerade brott sammanställts.

Under år 2013 har sju inkommande framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete och en utgående framställning om internationell straffrättsligt samarbete hanterats, 96 beslut om beslag och sju beslut om förvar har fattats. Därutöver har elva yrkande om kvarstad gjorts och 15 yrkanden alternativt beslut om förverkade tagits.

▼ Brottutbytesfrågor

I syfte att komma åt drivkrafterna bakom viss brottslighet har Åklagarmyndigheten de senaste åren bedrivit ett omfattande arbete för

▼ Tabell 10. Penninghäleri m.m. Sammanfattande tabell 2011–2013

	2013	2012	2011	▼ Förändring	
				2012–2013	2011–2013
Antalet misstänkta personer som har lagförts	221	122	91	99	130
Antalet beslut i åtalsfrågan	1 147	954	609	166	511
▼ varav:					
åtal väckts	1 080	891	571	189	509
åtalsunderlåtelse meddelats	27	7	0	20	27
strafföreläggande utfärdats	0	1	0	-1	0
åtal inte väckts på grund av att brott inte kan bevisas	37	51	27	-14	10
åtal inte väckts av andra skäl	3	4	11	-1	-8
Antalet beslut att inte inleda en förundersökning	2	1	2	1	0
Antalet beslut att lägga ned en förundersökning	217	348	312	-131	-95

att kriminellas ekonomiska vinster av brottslig verksamhet ska angripas och återföras. För åklagarnas del sker detta bland annat genom att egendom säkras och reglerna om förverkande tillämpas. Ett förverkande innebär att den dömda förlorar sin rätt till viss egendom eller får en betalningsförpliktelse som helt eller delvis motsvarar den vinst som brottet medfört.

Myndigheten har under året genomfört totalt 436 tillgångsutredningar varav 277 förenklade och 159 fördjupade tillgångsutredningar (totalt 386 år 2012). Tillgångsutredning görs på den misstänkte och dennes närstående och består av att leta efter tillgångar och utreda ekonomiska förhållanden. Om tillgångar hittas så kan de i vissa fall säkras. Under året har 1 076 yrkanden om förverkanden (341 år 2012) registrerats med belopp på 251 miljoner kronor (201 miljoner kronor år 2012) och 205 framställda kvarstadsyrkanden registrerats.

Åklagarna har under året framställt 335 yrkanden om företagsbot för miljö- och arbetsmiljöbrott (333 år 2012). För år 2013 dömdes 31 miljoner kronor ut i företagsbot, vilket är mer än föregående år (23 miljoner kronor år 2012).

Foto: Kriminalvården/Niclas Sandberg
(OBS. Bilden är arrangerad, personer på bild är inte intagna.)

Vidtagna åtgärder

Under år 2012 togs en arbetsplan och rättpromemorior fram för att effektivare återta vinster av brott och för att ge ett metodstöd för åklagarnas

handläggning av dessa frågor. Syftet med planen är att säkerställa att arbetet med brottsutbytesfrågor bedrivs systematiskt på både central och lokal nivå. Arbetet med att implementera planen har fortsatt under året och som ett resultat har de yrkande beloppen ökat under år 2013.

För de nationella och internationella åklagarkamrarnas del finns mål för antal yrkanden om brottsutbyte. Det sker också en månatlig uppföljning av bland annat antalet framställningar om kvarstad, internationell samverkan i brottsutbytesfrågor, internationella framställningar om spårning av tillgångar samt beslutade företagsböter vid allvarligare miljöbrott.

I myndighetens grundutbildning för åklagare avsätts en heldag till information om förverkande av brottsutbyte och hur det kan säkras under en förundersökning. Även Kronofogden är då representerad. Förverkandefrågor ingår även i andra utbildningar, till exempel om narkotikabrott samt, bedrägerier och närliggande brott. Lokala utbildningsinsatser har även genomförts på åklagarkamrarna. De flesta kammare har utsett åklagare som fått ett särskilt ansvar för just dessa frågor och information av ämnet har givits på kamrarnas praxismöten och arbetsplatsträffar.

Åklagarkamrarna bedriver ett samarbete med Tullverket, Kronofogden och polisen för att ta fram förbättrade arbetsmetoder och gemensamma rutiner. I samarbete med Kronofogden har också särskilda åtgärder vidtagits för att förbättra och effektivisera myndigheternas samverkan och uppföljningen av effekterna av det gemensamma arbetet. Under året har även nätverksträffar för revisorerna fortsatt med syfte att diskutera metoder och utbyta kunskaper kring brottsutbytesfrågor.

▼ Häktningar och restriktioner

En domstol kan på begäran från åklagaren besluta att en misstänkt ska vara häktad under brottsutredningen om det finns risk för att han eller hon avviker, fortsätter brottslig verksamhet eller försvårar brottsutredningen. Har den misstänkte inte fyllt 18 år kan häktning endast beslutas om det finns synnerliga skäl för det. I de fall där det finns risk för att den misstänkte försvårar utredningen till exempel genom att påverka vittnen

eller målsägande eller genom samråd med andra misstänkta, får domstolen även ge åklagaren rätt att besluta om restriktioner som begränsar den häktades kontakter med omvärlden på olika sätt. Restriktionerna kan bland annat innebära att brev, telefonsamtal och gemensam vistelse med andra häktade förbjuds. Åklagaren är skyldig att under hela häktningstiden bedöma om det fortfarande är nödvändigt att den misstänkte är häktad och om det fortfarande krävs restriktioner. Finns det inte längre tillräckliga skäl för häktning eller restriktioner ska åtgärden omedelbart avbrytas.

Uppgifter om häktningar och restriktioner hämtas sedan år 2012 från ärendehanteringssystemet Cåbra. I tidigare årsredovisningar har statistiken utgått ifrån en manuell uppföljning. Den manuella rapporteringen avsåg häktningstiden fram till huvudförhandlingen medan den maskinella rapporteringen avser tiden fram till häktningen övergår i verkställighet eller avslutas på annat sätt. Detta gör att siffrorna före och efter år 2012 inte kan jämföras direkt och det är svårt att dra säkra slutsatser om utvecklingen av häktningstidernas längd.

En viss osäkerhet kan fortfarande finnas i statistiken för de längre häktningstiderna. Olika sätt att registrera att häktning upphört kan påverka uppgifterna om häktningstidernas längd. Ett generellt problem är att beslut av domstol eller kriminalvård som avslutar en häktning efter det

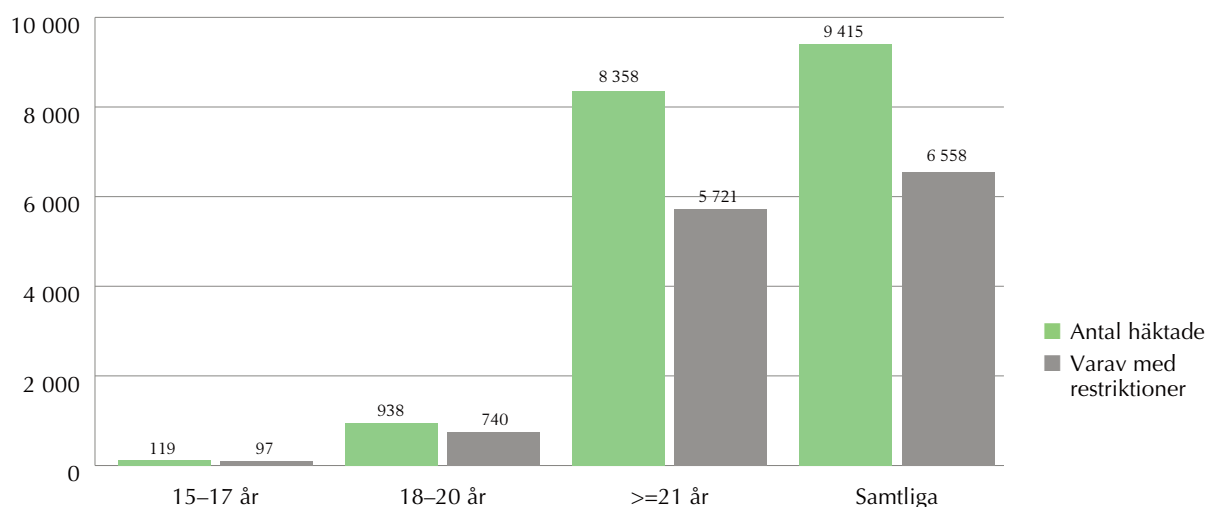
att huvudförhandling i målet har avslutats inte alltid kommer till åklagarens kännedom. Sådana för Åklagarmyndigheten okända beslut kan påverka uppgifterna om häktningstidernas eller restriktionstidernas längd. I den mån fel förekommer gör de att längre häktningstider och restriktionstider redovisas än de verkliga. Fortsatta åtgärder kommer att vidtas i syfte att förbättra rutinerna för registreringen.

Av *diagram 10* framgår totalt antal häktade med restriktioner per åldersgrupp. Under år 2013 häktades 9 415 personer av domstol på begäran av åklagare (9 985 år 2012). Av alla häktade var 119 personer under 18 år (123 år 2012) och 938 personer mellan 18 och 20 år (1 005 år 2012).

Av de personer som var häktade hade 6 558 personer restriktioner i någon form under hela eller delar av häktningstiden (6 853 år 2012). I åldersgruppen 15–17 år hade 97 personer restriktioner (98 år 2012) och av gruppen 18–20 år 740 personer (799 år 2012). Detta betyder att under år 2013 hade 70 procent av samtliga häktade restriktioner, i åldersgruppen 15–17 år hade 82 procent restriktioner och i åldersgruppen 18–20 år 79 procent.

Av alla häktade ungdomar under 18 år svarade storstadskamrarna för 70 procent trots att de endast hade 30 procent av det totala antalet häktade. Detta kan ha samband med förekomsten av kriminella ungdomsgång i storstäderna. Av

▼ **Diagram 10. Totalt antal häktade varav med restriktioner 2013, per åldersgrupp**

samtliga 32 allmänna åklagarkammare är det elva stycken som inte haft någon i gruppen 15–17 år häktad (nio stycken år 2012).

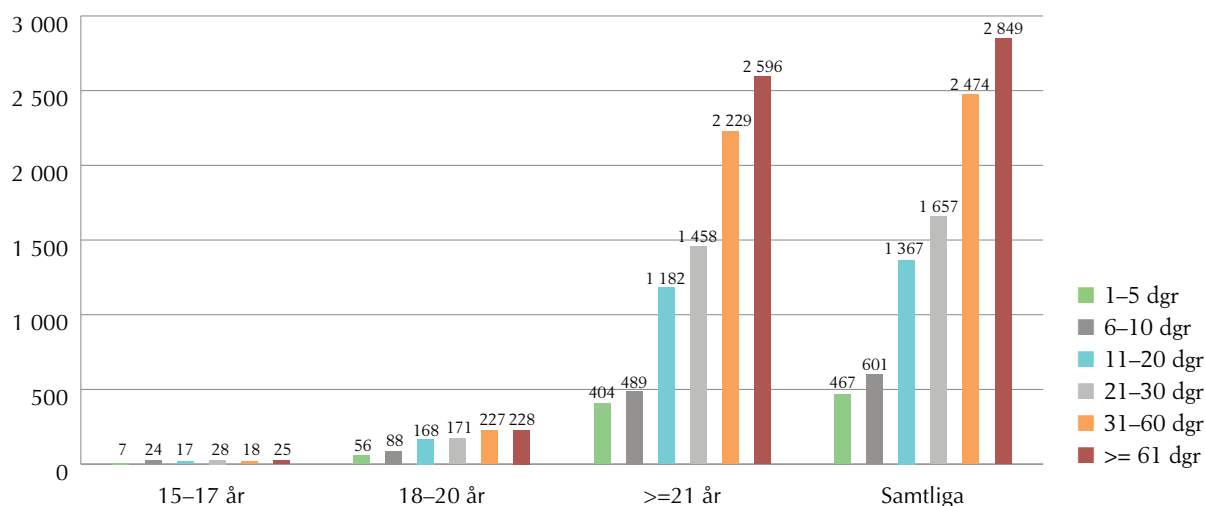
När det gäller andelen häktade med restriktioner visar år 2013 en ökning med 2 procentenheter jämfört med året innan (68 procent år 2012).

Av *diagram 11* framgår fördelningen av häktningstidens längd i olika åldersgrupper av häktade. För 30 procent av de häktade var häktningstiden 61 dagar eller längre men i åldersgruppen 15–17 år var det endast 21 procent (25 personer) av de häktade som hade längre häktningstid än

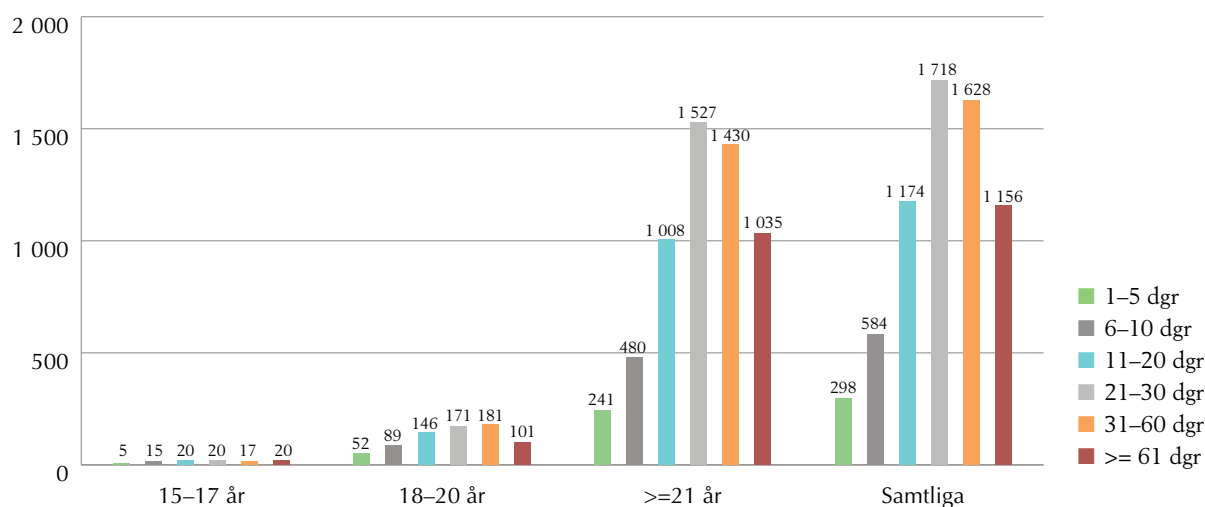
60 dagar. År 2012 var motsvarande siffror 28 procent och 12 procent.

Av *diagram 12* framgår antalet dagar som de häktade har haft restriktioner per åldersgrupp. I åldersgruppen 15–17 år var 60 personer häktade med restriktioner i 30 dagar eller mindre och 37 personer var häktade med restriktioner längre tid än så. För åldersgruppen 18–20 år var den vanligaste restriktionstiden 31–60 dagar. I åldersgruppen 21 år och äldre har den vanligaste restriktionstiden varit 21–30 dagar. Antalet häktade med restriktioner längre tid än 60 dagar

▼ Diagram 11. Antal häktade personer år 2013 fördelade i häktningstid och åldersgrupp

▼ Diagram 12. Antal personer som varit häktade med restriktioner år 2013 fördelat på dagar och åldersgrupp

var 1 156 personer, och av dessa var 131 stycken under 21 år. I statistiken ingår all tid som häktade personer haft någon form av begränsning i kontakterna med omvärlden. Det är ovanligt att alla de typer av restriktioner som är möjliga tillämpas samtidigt.

De internationella åklagarkammarna visar som tidigare år större andel långa restriktionstider. Skälet till detta är att grov och organiserad brottsligheten till största delen handläggs på dessa kammare och att internationell rättslig hjälp ofta är nödvändig.

Storstadskammarna använder restriktioner för cirka 62 procent (cirka 60 procent år 2012) av de häktade. Motsvarande siffra för övriga allmänna åklagarkammare är cirka 71 procent (cirka 70 procent år 2012). En förklaring till denna skillnad är att det, särskilt i Stockholms City, förekommer många ärenden med personer som saknar bostad i Sverige och häktas på grund av flyktfara utan att det finns behov av restriktioner. Några påtagliga skillnader mellan de olika kamrarna föreligger inte i övrigt.

Häktning och restriktioner är inskränkningar i grundlagsskyddade rättigheter och får bara användas när det är särskilt motiverat av skäl som är angivna i lag.

Det är av stor vikt att användningen av häktning och restriktioner inte leder till större påfrestning för den misstänkte än vad som är nödvändigt med hänsyn till skälen för åtgärden. Riksåklagaren har tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att göra en översyn av långa häktningstider och användningen av restriktioner. Arbetsgruppen redovisade sin rapport i början av år 2014.

En jämförelse mellan åren 2013, 2012 och 2011 visar inga större skillnader i det totala antalet häktade personer även om det minskat något från år till år, vilket också är fallet med antalet personer som fått restriktioner. Någon kammare kan för år 2013 visa någon högre eller lägre siffra jämfört med något av de tidigare åren. Skillnaderna är dock så små att det sannolikt kan förklaras av att åklagarverksamheten är händelsestyrd.

▼ Kontakten med brottsoffer

Bemötandefrågor utgör ett naturligt inslag i det löpande arbetet inom Åklagarmyndigheten.

Bemötande av brottsoffer handlar om att identifiera och förstå brottsoffrets individuella behov. Brottsoffret ska bemötas korrekt, vänligt och professionellt. Genom sådant bemötande skapas goda förutsättningar för att ge brottsoffret den rättstrygghet han eller hon är berättigad till.

En handbok om bemötandet av brottsoffer publicerades år 2012. I arbetet med att ta fram handboken deltog representanter från bland annat Advokatsamfundet, Brottsoffermyndigheten och Brottsofferjourenas Riksförbund. En interaktiv utbildning om bemötande av sexualbrottsoffer har funnits tillgänglig under året. Utbildningen har riktat sig till alla inom myndigheten som kommer i kontakt med brottsoffer. Vidare har Brottsoffermyndigheten fortsatt sin utbildningssatsning om bemötande av unga sexualbrottsoffer och erbjuder bland annat åklagarna ett utbildningsprogram som pågår fram till våren år 2014.

I syfte att förbättra åklagarnas handläggning av enskilda anspråk och öka förutsättningarna för en enhetlig handläggning publicerades i början av år 2013 en rättspromemoria. Där lämnas bland annat vägledning för hur åklagarna ska handlägga skadeståndsanspråk. Under året har en åklagare per kammare erhållit fördjupad utbildning i dessa frågor. Vidare pågår ett arbete med att ta fram nya mallar för underrättelser till brottsoffer om skadestånd.

▼ Internationell civil krishantering

Åklagarmyndigheten ska enligt regeringsbeslut kunna bidra till internationell civil krishantering under ledning av bland annat FN, EU och OSSE samt till utvecklingssamarbete. Åklagarmyndigheten har tillsammans med Rikspolisstyrelsen, Domstolsverket och Kriminalvården utarbetat en modell för att bedöma och redovisa de kunskaper och erfarenheter som deltagande personal får i internationella uppdrag och hur de kommer till nytta för rättsväsendet. Uppdraget har redovisats i en gemensam rapport till regeringen i oktober år 2013 som samordnats av polisen. Arbetet fortsätter med att implementera och utbilda kring modellen. För att utvärdera 2013 års arbete planeras en gemensam konferens våren 2014.

Åklagarmyndigheten har under två verksamhetsår haft åklagare i EU missionen EU POL COPPS i Palestina (EU Co-ordinating Office for Palestine Police Support). Arbetet inriktas mot metodstöd och att bygga upp åklagarverksamheten i den Palestinska myndigheten genom att verka som rådgivare till lokala åklagare i Palestina.

Åklagarmyndighetens medverkan har bidragit till att utveckla utbildningar bland annat i samarbete med ett lokalt universitet inom områdena korruption, ekobrott och IT-brottslighet. Svenska expertåklagare med IT-inriktning har även föreläst i frågor om hur man tar IT-utrustning i beslag och tömmer den på information. Ett annat utvecklingsområde har varit att med europeiska exempel visa på samverkan mellan polis och

åklagare i syfte att stärka förtroendet mellan de två yrkesgrupperna.

De totala kostnaderna för de internationella krisinsatserna i uppdraget har uppgått till 1,9 miljoner. Kostnaderna avser främst lön till utsända samt förberedelsekostnader.

För att utveckla förmågan att genomföra framtida uppdrag har ett utvecklingsarbete startats upp. En förstudie har genomförts där flera utvecklingsområden identifierats. Myndigheten planerar att förbättra sin kapacitet för att delta i internationella krisuppdrag och kommer under år 2014 att bygga upp en funktion inom riksåklagarens kansli som hanterar dessa frågor. Det handlar bland annat om rekrytering, säkerhet, utbildning och budgethantering.

Foto: Åklagarmyndigheten

re.se

Välkommen
fanns.

Rättsutveckling och rättslig styrning

Mål:

Vi bidrar till rättsutvecklingen och en enhetlig rättstillämpning.

Måluppfyllelse

Åklagarmyndighetens samlade bedömning är att målet har uppnåtts.

Bedömningen grundar sig på att myndigheten har fortsatt att vidta åtgärder för att utveckla rättstillämpningen och för att rättstillämpningen ska bli mer enhetlig. Strävan mot rättsutvecklingen och en enhetlig rättstillämpning görs inom ramen för överprövningsverksamheten, systematisk rättslig tillsyn, rättsutvecklingen i Högsta domstolen samt genom riktlinjer, handböcker och promemorior i olika rättsliga frågor. De viktigaste åtgärderna på området redovisas i det följande.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen nedan av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under respektive år. Endast 2013 och 2012 års resultat redovisas. Då en ny modell infördes år 2012, är det inte möjligt att ta fram jämförbara data för år 2011.

▼ Resursfördelning

Sammanlagt har fem procent av den totala tiden använts till området rättsutveckling och rättslig styrning under år 2013, vilket är på samma nivå som under föregående år.

▼ Kostnadsfördelning

Sammanlagt har fem procent av den totala tiden använts till området rättsutveckling och rättslig styrning. Av de totala kostnaderna 1 294 miljoner

kronor (1 243 miljoner kronor år 2012) har 65 miljoner kronor, fem procent (63 miljoner kronor och fem procent år 2012) fördelats på rättsutveckling och rättslig styrning utifrån utfallet av den tidredovisning som genomfördes under året.

Enhetlig rättstillämpning och rättsutveckling

Enligt åklagarförordningen (2004:1265) ska riksåklagaren som högsta åklagare under regeringen verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rättstillämpning. Riksåklagaren svarar för att myndigheten meddelar de föreskrifter, allmänna råd och övriga riktlinjer och anvisningar som behövs för att uppnå enhetlighet och följdriktighet.

▼ Föreskrifter och allmänna råd m.m.

Resultatet från utvecklingsverksamheten redovisas i olika styrande dokument för att underlätta informationsdelning och kunskapsutveckling.

Resultatet från utvecklingsverksamheten redovisas i olika styrande dokument för att underlätta informationsdelning och kunskapsutveckling. Under år 2013 har åtta föreskrifter och allmänna råd (ÅFS), sex riktlinjer, åtta rättspromemorior samt en handbok publicerats.

Foto: Thomas Carlgren

▼ Tillsynsarbete

I början av året redovisade Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen ett regeringsuppdrag om kvaliteten i handläggningen i den brottsutredande

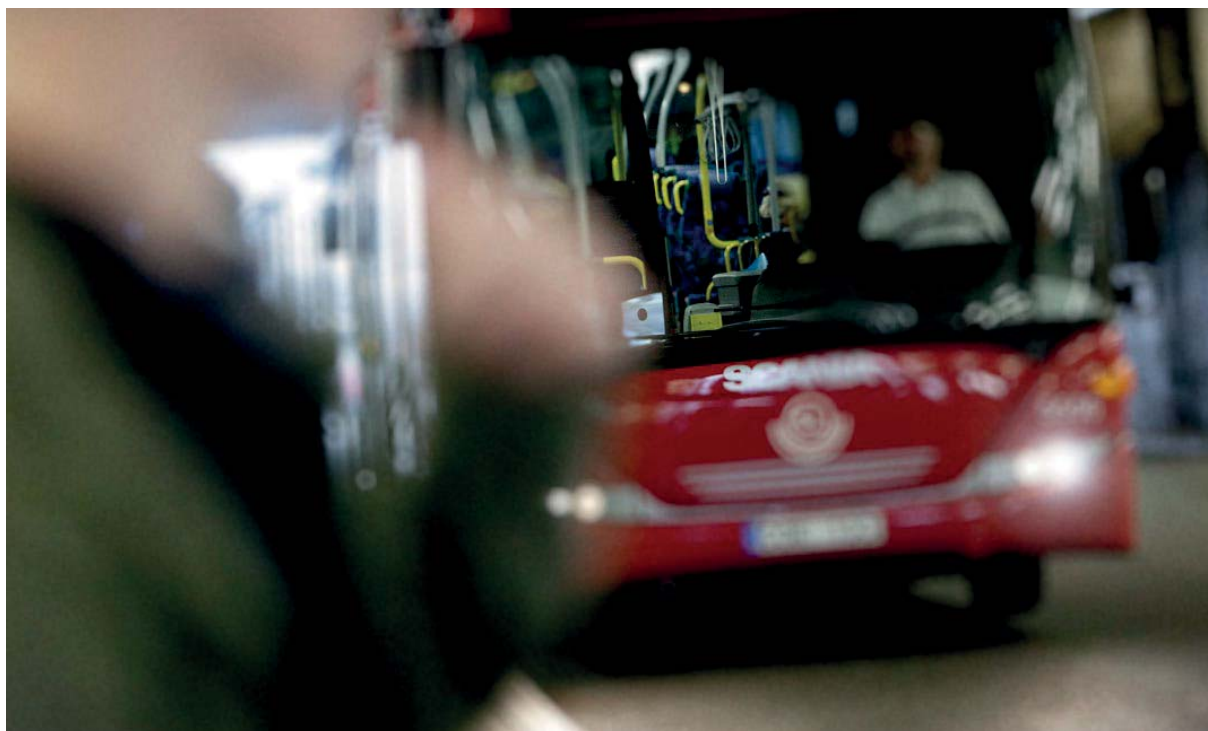

Foto: Thomas Carlgren

verksamheten. Inom ramen för uppdraget genomfördes tillsyn av sju brottstyper.

Sammanlagt granskades drygt 2 000 förundersökningar. Syftet med granskningarna var att undersöka om utredningsåtgärderna varit tillräckliga i ärenden som lagts ned. Rapporten redogör för ett antal iakttagelser av kvalitetsbrister och lämnar förslag på åtgärder för att förbättra kvaliteten vid förundersökningar.

På Åklagarmyndigheten finns en rättslig tillsyn som består av en löpande del, överprövningsverksamheten och en mer systematisk och planerad del.

Ett flertal tematiska tillsynsprojekt har genomförts under året. Av den tematiska tillsyn som genomförts kan kortfattat följande iakttagelser redovisas:

- Åklagarnas hantering av vissa brott inom den yrkesmässiga trafiken har granskats. Granskningen visar att lagföringsprocenten inte når upp till de uppsatta målen och att genomströmningstiderna i många ärenden är längre än målet. Skillnader i rättstillämpningen har också kunnat urskiljas. Genom att den inledande handläggningen av ärendena numera koncentrerats till åklagarkamrarna

i Karlskrona och Östersund finns betydligt bättre förutsättningar för att målen om lagföring och handläggningstider samt en enhetligare rättstillämpning ska uppfyllas.

- En granskning av ärenden om djurplågeri och brott mot djurskyddslagen har visat att utredningarna överlag håller god kvalitet och att tillräckligt underlag för beslut inhämtats. Åklagarna har lämnat direktiv i nära anslutning till inlottningen och de vidtagna utredningsåtgärderna har varit adekvata. Avslutande beslut i de granskade ärendena har bedömts vara korrekta utifrån det material som varit tillgängligt. Kvaliteten skulle kunna höjas ytterligare genom någon form av specialisering av åklagare. En av faktorerna för bra utredningar är ett nära samarbete och kunskapsutbyte med djurskyddsinspektörer.
- En uppföljande granskning av ett tidigare tillsyns- och granskningsprojekt barnsexturismärenden har genomförts. Ursprungsrapporten för granskningsprojekt barnsexturism publicerades i december år 2011. Granskningen har visat att de problem som förekommer vid

handläggningen av sexualbrott mot barn inom landet även förekommer vid handläggningen av ärenden om barnsexturism. Det kan röra frågor kring barnförhöret, förordnande av biträde för barnet och i vilket skede av förundersökningen försvaret ska få ta del av barnförhöret. Det är dessutom inte möjligt eller i vart fall mycket svårt att hålla den lagstadgade fristen i 2 a § förundersökningskungörelsen. Den uppföljande granskningen bekräftar att den bedömning av framgångsfaktorer som gjordes i den tidigare rapporten är riktig. Det är av stor betydelse att personal med specialkompetens handlägger ärendena, att samarbetet mellan polis och åklagare är tätt och att ansökan om internationell rättshjälp görs i ett tidigt skede samt att det internationella samarbetet ökar.

- En granskning av ett antal kontaktförbudsärenden och överträdelse av kontaktförbud handlagda under år 2012 har genomförts under 2013. Kartläggningen är en uppföljning av liknande granskning som gjordes år 2008. I granskningen har iakttagelser gjorts som ligger till grund för planerade åtgärder för år 2014. Bland dessa kan nämnas att ta fram riktlinjer för hur åklagare ska göra en risk- och proportionalitetsbedömning i kontaktförbudsärenden,

Foto: Thomas Carlgren

den, anordna praxisseminarium för erfarna åklagare samt ytterligare verka för att utveckla enhetliga rutiner för handläggningen bland annat genom att uppdatera den handbok som finns om kontaktförbud.

- Genom aktgranskning och intervjuer med åklagare samt enkäter har hanteringen av beslag granskats i vissa avseenden. I drygt hälften av de granskade ärendena fanns inte dokumenterat om beslagen hade fastställts. Intervjuer som genomfördes med 19 åklagare visade på brister i den elektroniska registreringen av beslag.
- Vid en tidigare tillsyn av de allmänna kammarna framkom att under 2009 hade vid sammanlagt 18 kammare 79 brottsmisstankar registrerats där företagsbot tillämpats. Efter tillsynen uppdaterades rättspromemorian om företagsbot och tre erfarenhetsseminarier genomfördes. Under år 2013 har en uppföljande tillsyn skett som visar att företagsbot användes för 190 brottsmisstankar vid 24 av de allmänna kammarna under år 2012. Brott mot livsmedelslagen är den vanligaste brottstypen.
- En granskning har under året gjorts av i vilken omfattning åklagarna fullgör skyldigheten enligt ÅFS 2005:29 att ange och dokumentera de omständigheter som ligger till grund för att meddela anhållna och häktade restriktioner. Det har framkommit att skälen för restriktioner ofta inte dokumenteras skriftligt och att häktade personer ofta inte får del av någon sådan dokumentation. Vidare har det visat sig att beslut om undantag från restriktionerna inte alltid blir dokumenterade i ärendehanteringssystemet Cåbra.

▼ Överprövningar

Överprövningsverksamheten har en viktig funktion i att främja rättssäkerheten och en enhetlig rättstillämpning. Verksamheten sker huvudsakligen vid utvecklingscentrumen.

Under året har 2 346 åklagarbeslut (2 312 år 2012) begärts överprövade och 2 298 har avgjorts (2 307 år 2012). Det innebär att antalet inkomna

beslut ökat något men att avgjorda beslut ligger på samma nivå jämfört med föregående år. År 2011 var motsvarande siffror 2 396 respektive 2 645. Ändring av åklagarbeslut har skett i 196 fall, vilket motsvarar nio procent av antalet avgjorda överprövningar och mindre än en halv promille av samtliga åklagarbeslut under året. Under år 2012 var antalet ändringar 203 (nio procent) och för år 2011 var ändringarna 289 (elva procent).

Ändringsfrekvensen varierar mellan olika typer av brott. Till exempel överprövades 162 beslut om förtal och förolämpning, varav endast fyra innebar ändring av åklagarens beslut. Motsvarande siffror för år 2012 var 140 beslut varav fyra beslut ändrades. År 2011 var det 146 beslut varav fyra beslut ändrades. I fall om bedrägeri och förskingring fattades 191 beslut varav 24 (13 procent) ledde till ändring. Motsvarande siffror för år 2012 var 232 beslut varav 19 (åtta procent) ledde till ändring. År 2011 var det 222 beslut varav 42 (18 procent) ledde till ändring.

Det finns en ytterligare möjlighet till överprövning hos riksåklagaren, men som huvudregel tar riksåklagaren inte upp ärenden till prövning när ett beslut har prövats vid ett utvecklingscentrum eller vid Ekobrottsmyndigheten. Under år 2013 inkom 351 ärenden (320 ärenden år 2012) till riksåklagaren med begäran om sådan överprövning. Av dessa togs två ärenden upp till prövning (år 2012 togs två ärenden upp till prövning) varav beslut ändrades i båda fallen. Under år 2011 inkom 290 ärenden och av dessa togs inga ärenden upp till prövning.

Myndigheten har slutfört ett arbete med att ta fram riktlinjer för överprövningsverksamheten. Syftet med riktlinjerna är att uppnå en mer enhetlig och effektiv handläggning av överprövningsärendena. Riktlinjerna började gälla den 1 januari år 2014.

▼ Utvecklingsarbete

Ett flertal rättsliga utvecklingsprojekt har genomförts under året vars huvudsakliga syfte varit att genom vägledning och rekommendationer öka kvaliteten och enhetligheten i handläggningen. Av projekten kan följande nämnas:

- I RättsPM 2013:8 om medling vid ungdomsbrott. I promemorian beskrivs åklagarens roll, vad medling är och vad den har för plats i straffrättsprocessen. Syftet med promemorian är att åklagarens kunskaper om medling ska öka och att fler medlingar ska komma till stånd. I promemorian betonas även vikten av samverkan.
- RättsPM 2013:7 handlar om FN:s barnkonvention och hur den ska tillämpas i arbetet med unga lagöverträdare. Promemorian är indelad i en teoretisk del och en praktisk del där vägledning för handläggningen anges.
- I RättsPM 2013:6 om barn som begår brott görs en genomgång av de bestämmelser som rör utredningar enligt 31 § lagen om unga lagöverträdare.
- RättsPM 2013:5 om utvisning på grund av brott ger styrning och vägledning för åklagaren i handläggningen av ärenden där den misstänkte inte är svensk medborgare. Promemorian går igenom förutsättningar och hinder för utvisning med utgångspunkt dels i brottet, dels i gärningsmannens status i Sverige.
- RättsPM 2013:4 om bidragsbrottslagen är en omarbetning av tidigare promemoria.
- I RättsPM 2013:3 om resande i sexuella övergrepp mot barn är en uppföljning av tidigare granskningsprojekt och är avsedd att vara ett metodstöd för handläggning av så kallade barnsexturismärenden.
- I RättsPM 2013:2 om narkotika finns beskrivning av narkotikaklassade preparat till och med SFS 2013:640. I den nya upplagan har även kompletteringar gjorts med hänsyn till Högsta domstolens nya praxis på narkotikaområdet.
- I RättsPM 2013:1 beskrivs åklagarens viktiga uppgift att föra målsägandens skadeståndstalan. Den ger vägledning för hur åklagaren bör agera i olika situationer. Syftet är att ge

förutsättningar för en kvalitativ, effektiv och enhetlig handläggning av brottsoffrens skadeståndsanspråk.

▼ Rättsutvecklingen i Högsta domstolen

Högsta domstolen är sista domstolsinstans bland de allmänna domstolarna och är i princip en ren prejudikatinstans. Som ensam allmän åklagare i Högsta domstolen har riksåklagaren en viktig uppgift för rättsutvecklingen och rättsbildningen inom de straffrättsliga och straffprocessuella områdena. Genom att föra lämpliga mål till Högsta domstolen kan riksåklagaren få fram klargörande besked i frågor som rör den praktiska rättstillämpningen. Utgångspunkten är att verksamheten ska koncentreras till frågor som har betydelse för det operativa åklagararbetet och som är viktiga för att utveckla straffrätten och för att förverkliga de kriminalpolitiska mål och prioriteringar som riksdag och regering lagt fast.

Antalet mål som har förts till Högsta domstolen

Riksåklagaren har under år 2013 överklagat 9 mål till Högsta domstolen. Det är färre än år 2012

och år 2011 då 13 respektive 16 mål fullföljdes. Antalet överklaganden varierar mellan åren, vilket framför allt beror på begränsningar i vilka mål som är lämpliga att överklaga till Högsta domstolen. I juni år 2011 meddelade Högsta domstolen en dom som innebar en tydlig förändring av praxis vad gäller rubricering och påföljdsbestämning för narkotikabrott. Under åren 2011 och 2012 överklagade riksåklagaren ett antal hovrättsdomar i syfte att ytterligare precisera det nya rättsläget. Praxis har nu stabiliserats, under år 2013 har endast ett mål om narkotikabrott fullföljts till Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i fem av de mål som riksåklagaren överklagat under året. I två fall har Högsta domstolen avslagit riksåklagarens begäran om prövningstillstånd. I två fall har Högsta domstolen ännu inte fattat beslut i tillståndsfrågan.

Antalet överklaganden ger dock inte en fullständig bild av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen. Den största delen av arbetet läggs ned på mål där den dömde har överklagat en hovrättsdom och där Högsta domstolen begärt

Foto: Thomas Carlgren

Foto: Thomas Carlgren

att riksåklagaren ska komma in med en svarsskrivelse. I de fall där riksåklagaren i svarsskrivelsen har ansett att det inte funnits skäl för prövningstillstånd har Högsta domstolen oftast inte heller tagit upp målet till prövning. Under år 2013 har riksåklagaren gett in 67 svarsskrivelser till Högsta domstolen. Det är något färre än år 2012 och år 2011 då drygt 70 respektive 75 svarsskrivelser gavs in.

En del av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen avser ärenden om resning i brottmål. Resningsinstitutet är ett extraordinärt rättsmedel och ska aktualiseras endast i undantagsfall. Den rättsliga regleringen ska tillgodose dels intresset av att de inblandade parterna i ett brottmål ska känna trygghet och slippa leva under hotet av att en sak som har prövats av domstol ska kunna tas upp igen, dels intresset av att felaktiga domar ska kunna korrigeras. Generellt sett är ärendena komplicerade. Under året har 150 resningsärenden handlagts. Det är avsevärt fler än år 2012

och 2011 då 45 respektive 38 resningsärenden handlades. Ökningen kan huvudsakligen förklaras av Högsta domstolens beslut om resning den 16 juli år 2013 i ett mål om skattebrott. I de redovisade siffrorna ingår inte de ärenden riksåklagaren initierat med anledning av Högsta domstolens beslut. Detta utvecklas i det följande.

Några mål i Högsta domstolen under år 2013

Förbudet mot dubbla förfaranden enligt Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga: Enligt tidigare gällande rätt i Sverige kunde en person dömas för brott enligt skattebrottslagen även om han eller hon hade fått skattetillägg. Genom ett beslut den 11 juni 2013 ändrade Högsta domstolen denna praxis. Högsta domstolen fann att den svenska regleringen med skattebrott och skattetillägg i två olika förfaranden mot en och samma person är oförenlig med rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggs-

protokoll och artikel 50 i EU:s rättighetsstadga. Den som fått ett skattetillägg därför att han eller hon har lämnat en oriktig uppgift i skatteförärandet får enligt Högsta domstolen därefter inte åtalas för skattebrott på grund av samma oriktiga uppgift. Det saknar i detta sammanhang betydelse om skattetillägget har vunnit laga kraft eller inte.

Högsta domstolens beslut innebar att rättsläget ändrades på ett dramatiskt sätt. Ett lagstiftningsarbete pågår för att se till att det svenska systemet blir förenligt med Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. I avvaktan på sådana lagändringar redovisade riksåklagaren i en promemoria den 14 juni 2013 sin syn på effekterna av Högsta domstolens beslut och vilka konsekvenser det har för pågående ärenden och mål. Promemorian togs fram efter diskussioner med Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket. I promemorian konstaterades att Skatteverket fortsättningsvis inte kommer att anmäla brott mot skattebrottslagen i de fall där skattetillägg påförts och detta utgör hinder mot åtal.

I Högsta domstolens vägledande beslut den 11 juni 2013 besvaras en lång rad frågor. Det hindrar emellertid inte att det i enskilda fall kan uppkomma situationer där Högsta domstolens uttalanden inte ger tillräcklig vägledning. Enligt beslutet hindrar förbudet mot dubbla förfaranden normalt inte lagföring för bokföringsbrott av det skälet att skattetillägg har tagits ut. I en dom avvisade en hovrätt ett åtal för grovt bokföringsbrott med hänvisning till förbudet mot dubbla förfaranden. Den tilltalade hade tidigare påförts skattetillägg, vilket enligt hovrätten utgjorde hinder för att pröva åtalet om grovt bokföringsbrott. Riksåklagaren överklagade avvisningsbeslutet och yrkade att Högsta Domstolen skulle återförvisa målet till hovrätten. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd.

I ett beslut den 16 juli 2013 beslutade Högsta domstolen att hovrätten, enligt reglerna för resning, på nytt skulle ta upp ett tidigare avgjort mål om skattebrott. Skälet var att den person som dömts för skattebrott dessförinnan hade fått skattetillägg för samma oriktiga uppgift som brottmålet avsåg. Enligt beslutet är det möjligt att i ett sådant fall ta upp ett mål om skattebrott på

nytt enligt reglerna för resning. Detta anser Högsta domstolen gälla om brottmålet har prövats efter det att Europadomstolen i ett avgörande den 10 februari 2009 ändrade sin tolkning av den enskildes skydd mot att en och samma gärning prövas i två olika förfaranden.

Med anledning av Högsta domstolens beslut den 16 juli 2013 gjordes en genomgång av samtliga mål där någon avtjänade eller skulle avtjäna ett fängelsestraff för grovt skattebrott eller skattebrott. Genomgången av de cirka 170 domarna resulterade i att riksåklagaren i 13 fall i Högsta domstolen ansökte om resning av hovrättsdomar till förmån för den dömda. Vidare har andra åklagare i ett antal fall på motsvarande sätt ansökt om resning av tingsrättsdomar i hovrätten. Många av de dömda har även själva ansökt om resning. Arbetet genomfördes i samverkan med Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket.

Resningsbeslutet har även föranlett riksåklagaren att den 19 september 2013 besluta att åklagare ska kontrollera samtliga lagföringar efter den 10 februari 2009 som avser brott enligt skattebrottslagen där ett påfört skattetillägg kan utgöra hinder mot en lagföring. Det är i detta fall frågan om ytterligare cirka 2 500 ärenden. För detta arbete har för närvarande avdelats åtta åklagare och sex administratörer vid Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. I de fall dubbelbestraffning bedöms föreligga är utgångspunkten, om den dömda samtycker till det, att en ansökan om resning ska göras till förmån för den dömda. Detta arbete, som bedrivs i samverkan

Foto: Thomas Carlgren

med Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket, beräknas vara avslutat tidigast under mars månad år 2014. Hittills har riksåklagaren i sex fall i Högsta domstolen ansökt om resning av hovrättsdomar till förmån för den dömda. Vidare har andra åklagare i ett antal fall på motsvarande sätt ansökt om resning av tingsrättsdomar i hovrätten.

Häleri: En person dömdes i hovrätten för häleri, grovt brott, till ett års fängelse för att ha hanterat stulet gods till ett värde av cirka 533 000 kr. Frågan i Högsta domstolen var hur gärningen skulle bedömas och hur påföljden skulle bestämmas. Högsta domstolen slår i domen fast att betydelsen av godsets värde blir mindre ju allvarigare brottslighet det rör sig om, samtidigt som andra faktorer som påverkar straffvärdet träder mera i förgrunden. Är värdet så högt som cirka 18 basbelopp (ett basbelopp var 45 400 kronor år 2013) bör utgångspunkten vara att straffvärdet motsvarar fängelse i ett år. I detta fall fann Högsta domstolen att det sammanlagda värdet var så högt att brottet skulle ha ett straffvärde som – utifrån endast godsvärdet – motsvarar fängelse i nio månader. Eftersom den dömdes befattning med godset inte varit helt tillfällig och då hon i viss utsträckning medverkat till att sälja godset fann Högsta domstolen att straffvärdet motsvarade fängelse i tio månader. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och dagsböter.

Grov misshandel: En person dömdes i hovrätten för grov misshandel till fängelse i ett år för att ha låtit bli att se till att ett litet barn, som han inte var vårdnadshavare för, men som han bodde tillsammans med, fick nödvändig vård efter en brännskada och därigenom orsakat barnet stor smärta. Högsta domstolen slår i domen fast att ett misshandelsbrott kan begås genom underlåtenhet, att en vårdnadshavare har skyldighet att ingripa och att en sådan skyldighet kan finnas på grund av nära levnadsgemenskap. För att ett sådant ansvar ska gälla på grund nära levnadsgemenskap krävs att personen har en sådan nära relation till barnet och en sådan ställning i förhållande till barnet att han eller hon kan sägas delta i och rent faktiskt ha inflytande över barnets omvårdnad och fostran.

Högsta domstolen ogillade åtalet eftersom det av utredningen inte framgick att den åtalade hade

en sådan nära relation till och en sådan ställning i förhållande till barnet att han deltog i och hade ett inflytande över dennes omvårdnad och fostran.

Misshandel alternativt ofredande: Några gymnasieelever dömdes i hovrätten för misshandel för att de i skolans lokaler hade tejpats en annan elevs händer och fötter så att han inte kunde röra sig. Därefter duschade de och knuffade omkull honom flera gånger och släpade sedan runt honom i skolans allmänna utrymmen. Detta orsakade en lindrig kroppsskada och en övergående smärta. Gymnasieeleverna påstod att man hade ingått ett "vad" och att eleven hade samtyckt till händelseförloppet. Högsta domstolen bedömer hela händelseförloppet som ofredande och inte som misshandel. Högsta Domstolen finner att eleven inte varit med på tejpningen utan kände sig pressad att säga att han samtyckte. Högsta Domstolen kommer också fram till att eleverna förstod att den andre eleven inte deltog frivilligt. Enligt Högsta domstolen motsvarar straffvärdet av gärningen fängelse tre månader. Påföljderna bestämdes till ungdomstjänst samt till ungdomsvård och dagsböter.

Våldtäkt: En man hade fört in sina fingrar i en kvinnas underliv för att kontrollera om hon varit otrogen. Högsta domstolen finner att gärningen är att anse som en sexuell handling i den mening som uttrycks i 6 kap. brottsbalken, trots att den tilltalade inte haft något sexuellt syfte. Mannen dömdes för våldtäkt av normalgraden.

Straffmätning för mord: En man hade med en bajonett stuckit sin före detta sambo till döds inför ögonen på deras gemensamma barn, fyra respektive sex år gamla. Mannen hade några månader tidigare gjort sig skyldig till olaga frihetsberövande av kvinnan och dömts till ett års fängelse för detta.

Hovrätten bestämde påföljden till 17 års fängelse. Riksåklagaren yrkade i Högsta domstolen att mannen skulle dömas till livstids fängelse.

Högsta domstolen, som fastställde hovrättens dom, uttalade bland annat följande. Vid mord är straffskalan fängelse i lägst tio och högst 18 år eller på livstid. Domstolen ska i det enskilda fallet avgöra vilket straff på denna skala som bör dömas ut. Hela straffskalan ska användas. Med hänsyn

till den strängare syn på allvarliga våldsbrott som numera gäller drar Högsta domstolen slutsatsen att utgångspunkten, det vill säga om det varken finns försvårande eller förmildrande omständigheter är att mord ska ge fängelse i 14 år. Livstids fängelse ska användas bara i de allvarligaste fallen.

I det aktuella fallet fanns det flera försvårande omständigheter; bland annat hade gärningen begåtts inför parets gemensamma barn. Högsta domstolen anser att brottet är så allvarligt att det sammantaget finns skäl för livstids fängelse. Gärningsmannens invändning att han på grund av en psykisk störning hade nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande framstår dock inte som obefogad. Högsta domstolen delar därför hovrättens uppfattning att straffet ska vara tidsbestämt. Att det blir just 17 års fängelse, och inte 18 år som är maximum, hänger samman med att gärningsmannen redan hade dömts till ett fängelsestraff på ett år för ett annat brott. Sammanlagt ska han alltså avtjäna 18 år.

Straffmätning – betydelsen av att lång tid förflutit sedan två våldtäktsbrott begåtts av en styvfar mot ett litet barn: Högsta domstolen dömer en man för grov våldtäkt då han genomfört två vaginala samlag med sin styvdotter när hon var mellan fem och sju år gammal. Brotten anmäldes först ca 12 år efter att de hade begåtts. Enligt Högsta domstolen är straffvärdet av gärningarna fängelse i fem år och sex månader. Mannen hade inte aktivt förhindrat styvdottern från att anmäla brotten. Han och styvdottern hade dock fortsatt att leva i familjegemenskap även efter gärningarna, vilket bidragit till att styvdottern inte vågat anmäla brotten förrän hon uppnått vuxen ålder. Enligt Högsta domstolen finns det därför i mindre mån än annars skäl att beakta den långa tid som förflutit sedan brotten. Trots att det förflutit ovanligt lång tid bestämdes påföljden till fängelse i fyra år och sex månader.

Resning – mord: Under det gångna året har riksåklagaren, i ett fall, ansökt om resning i Högsta domstolen till nackdel för en tilltalad, som hade frikänts från ansvar för mord. Vid handläggningen i de längre domstolarna hade offrets kvarlevor ännu inte återfunnits. Dessa återfanns först sedan hovrättens dom vunnit laga kraft. Frågorna i målet var dels bevisvärdet av de helt nya omständigheter som kunde åberopas på grund av fyndet, dels om dessa nya omständigheter också gav möjlighet att åberopa sådan vittnesbevisning som var känd vid rättegångarna, men inte åberopats då, och annan ny bevisning som varit känd i mer än ett år, men som inte föranlett någon ansökan om resning.

Högsta domstolen fann att det funnits giltiga skäl för åklagaren att inte åberopa tidigare kända vittnesuppgifter och att årsregeln inte hindrat att viss bevisning åberopats även om denna var äldre än ett år. Högsta domstolen beviljade resning eftersom man gjorde bedömningen att den tilltalade sannolikt dömts, om den nya bevisningen hade lagts fram under rättegången i hovrätten.

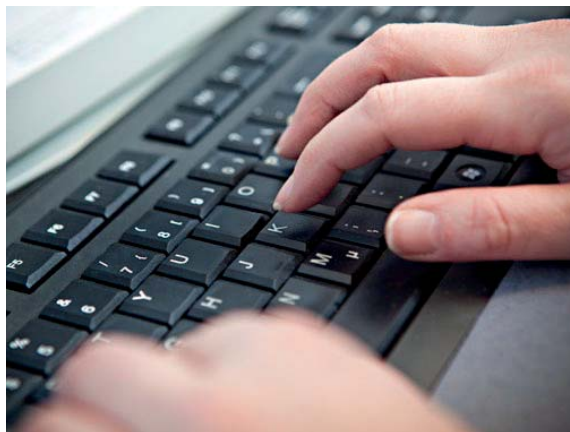

Foto: Thomas Carlgren

Kompetens- försörjning

Mål:

Vi är en attraktiv arbetsgivare.

Åklagarmyndigheten ska vara en attraktiv arbetsgivare. Att både locka till sig och behålla medarbetare med hög kompetens är avgörande för myndighetens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag. För att lyckas med detta och för att kontinuerligt ha den kompetens som krävs sker satsningar på bland annat utbildning, utveckling av rekryteringsarbetet samt en god och trygg arbetsmiljö.

Måluppfyllelse

Åklagarmyndighetens samlade bedömning är att målet har uppnåtts.

Bedömningen grundar sig på att de senaste årens medarbetarundersökningar visar att Åklagarmyndigheten är en bra arbetsplats. Även i omvärlden uppfattas Åklagarmyndigheten som en attraktiv arbetsplats. Åklagarmyndigheten är även i år en av de mest attraktiva arbetsplatserna för nytexaminerade jurister.

Medarbetare

I december år 2013 var 1 335 personer anställda (1 335 år 2012) inom Åklagarmyndigheten, varav 892 åklagare (914 år 2012) och 443 administrativ personal (421 år 2012). Andelen åklagare var 67 procent och andelen administrativ personal 33 procent. Av alla anställda inom myndigheten är 67 procent kvinnor och 33 procent män. Genomsnittligt antal anställda var 1 334 och antalet årsarbetskrafter var 1 210. Antalet anställda på Åklagarmyndigheten är oförändrat i jämförelse med föregående år. Förändringen i fördelningen mellan åklagare och administrativ personal beror i huvudsak på rekrytering inom IT-området och att 19 åklagare övergick till Ekobrottsmyndigheten i samband med att Ekobrottsmyndigheten tog över riksansvaret för ekobrottsbekämpningen.

Under året har 21 åklagaraspiranter antagits. Utöver detta var 24 extra åklagare anställda i december år 2013. Andelen kvinnliga åklagare har ökat med fyra procentenheter vilket innebär att fördelningen mellan kvinnliga och manliga åklagare är 58 respektive 42 procent. Av sammanlagt 184 sökanden till myndighetens åklagaraspirantplatser var 69 procent kvinnor. Även som tidigare är huvuddelen av den administrativa personalen kvinnor.

▼ Kvinnor och män på ledande poster

Andelen kvinnliga chefer inom Åklagarmyndigheten var vid årsskiftet 55 procent (56 procent år 2012) och manliga chefer 45 procent (44 procent år 2012). Fördelningen bland kammarchefer och vice kammarchefer var 42 procent (44 procent år 2012) kvinnliga chefer och 58 procent manliga chefer (56 procent år 2012).

▼ Åldersstruktur

Av *diagram 13* framgår ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal år 2013. Medelåldern är oförändrad jämfört med föregående år.

▼ Sjukfrånvaro

Åklagarmyndighetens sjukfrånvaro var fortsatt låg under år 2013. Sjukfrånvaron för alla anställda var 3,1 procent, vilket är något högre än föregående år (2,4 procent). Av den totala sjukfrånvaron är 57 procent frånvaro under en sammanhängande tid om 60 dagar eller mer (47 procent 2012). Andelen sjuka har ökat främst bland kvinnliga medarbetare och de som är över 50 år.

Redovisning av total sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i *tabell Fakta i korthet* under avsnittet *Fakta och finansiell redovisning*.

Rekrytering

Årets rekryteringsarbete har inriktats på att möta de pensionsavgångar och den naturliga rörlighet som finns inom myndigheten.

Från och med år 2012 kan notarier förlägga sex månader av sin notarietjänstgöring vid åklagarkammare. Det ger en bra möjlighet att visa upp åklagarbetet för unga jurister. Under året har

flera åklagarnotarier tjänstgjort vid myndigheten.

Den årliga undersökningen Företagsbarometern är en studie bland juriststudenter om den mest attraktiva arbetsgivaren där de helst skulle vilja arbeta efter sin examen. Under år 2013 kom Åklagarmyndigheten på plats fem av 100 rankade i branschen.

Samtliga universitet med juristutbildning erbjuder möjligheter till studentkontakter. Myndigheten har deltagit i fem arbetsmarknadsdagar med medarbetare och en utställningsmonter för att informera om och skapa intresse för åklagaryrket.

En utbildning om rekrytering och processen vid rekrytering av åklagaraspiranter och administratörer har genomförts för kammarchefer och chefsadministratörer med syfte att öka kunskapen om rekryteringsprocessens olika steg såsom intervjuetodik, referenstagning samt vad testmaterialet från kandidaterna avser att mäta. Syftet var vidare att öka kunskapen om de arbetsrättsliga regler som chefer ska känna till vid rekrytering.

Utbildning

Åklagarmyndigheten bedriver en omfattande utbildningsverksamhet. Ett antal kvalificerade utbildningar som riktar sig till såväl åklagare

som administrativ personal har genomförts. Flera administrativa utbildningar har tagits fram och genomförts för att möta kammarledningarnas behov av kompetensutveckling.

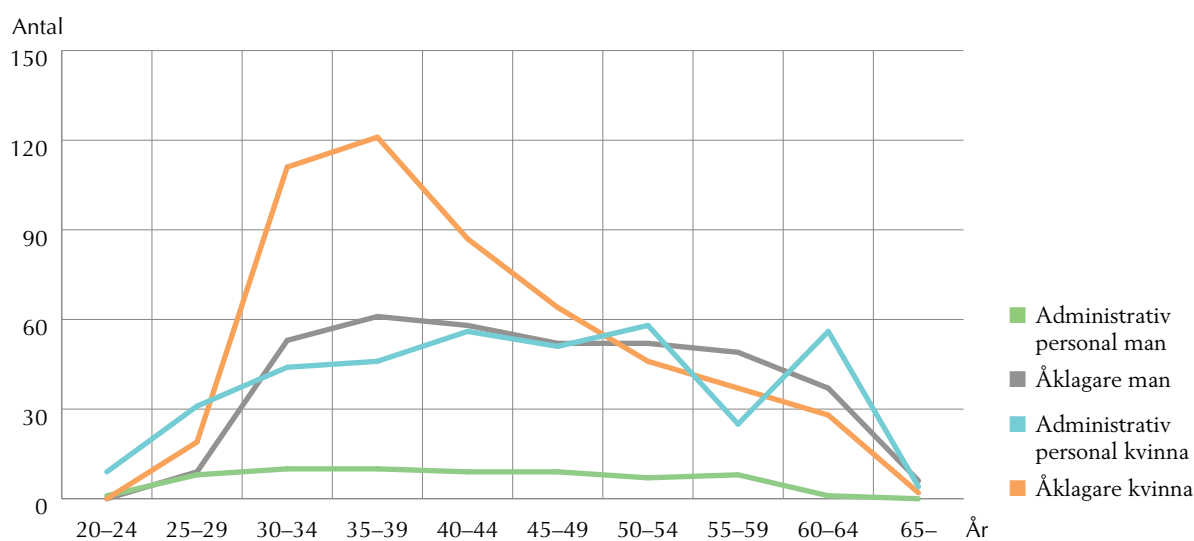
I stort sett all planerad utbildning har genomförts under året. Antalet utbildningsdagar per åklagare var sju dagar under år 2013 och är oförändrad jämfört med år 2012. För administrativ personal genomfördes två och en halv utbildningsdag per anställd jämfört med tre dagar år 2012. Här ingår också kortare utbildningar som genomförts eller köpts in av respektive åklagarkammare sammanlagt 786 dagar för åklagare och 257 dagar för administrativ personal.

Vidareutbildningar har genomförts inom flera prioriterade områden. Ett särskilt erfarenhetsseminarium om utredningar av grova våldsbrott som riktar sig till de mest erfarna åklagarna har tagits fram och genomförts med mycket gott resultat.

Chefsutveckling och chefsförsörjning

Åklagarmyndigheten har tagit fram ett chefsprogram för samtliga chefer som ingår i kammarledningarna, det vill säga chefsåklagare, vice chefsåklagare och chefsadministratörer. I pro-

▼ Diagram 13. Ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal 2013

grammet ingår ledarskap, ledning och styrning samt personaladministration. I de olika blocken tas också frågor kring likabehandling upp, både de arbetsrättsliga förutsättningarna och tillämpningsfrågor i form av fallstudier. Under året har flera block av chefsutbildningen genomförts.

För att långsiktigt stödja de befintliga chefernas utveckling erbjuder myndigheten individuellt anpassad utbildning, nätverkande, mentorsprogram och annan utveckling. Alla nytillträdda chefer erbjuds en mentor från Skatteverkets mentorsprogram samt en handledare, oftast en erfaren chef i det geografiska närområdet. Under året har myndigheten också påbörjat en testverksamhet med individuellt chefsstöd som kommer att utvärderas under år 2014.

Under året har Åklagarmyndigheten startat ett samarbete med polisen om strategisk chefsutbildning. En medarbetare deltar för närvarande i polisens strategiska chefsutbildning.

Under 2013 har en utvärdering gjorts av den enkät som genomfördes under 2012 om hur åklagare ser på sin karriärutveckling. Syftet är att identifiera åtgärder som kan skapa ett ökat intresse för att söka chefstjänster, med det lång-

siktiga målet att öka andelen kvinnor i befattningarna som kammarchef och vice kammarchef. Av svaren framgår bland annat att intresset för ledarskap är lika stort hos kvinnor som hos män. Av kvinnorna uppger 75 procent att de vill vara säkra på att de har tillräcklig kompetens innan de söker en chefstjänst, motsvarande siffra för männen är 52 procent. Kvinnor (50 procent) uppger i högre grad än män (34 procent) att chefers höga arbetsbelastning är en faktor som gör att de känner sig tveksamma till att söka en chefstjänst.

Åklagarmyndigheten har under hösten år 2013 genomfört en första omgång av kursen, Framtida ledare, som riktar sig till erfarna åklagare som inte har en chefsbefattning men är intresserade av ett chefskap i framtiden. Syftet med kursen är att få kunskap om vad ett ledarskap innebär samt vilka krav som ställs på en god ledare i staten. Vidare syftar kursen till att ge en ökad självkänedom samt förbättrad insikt om den egna ledarförmågan. Kursen ska skapa intresse och förbereda deltagaren för att kunna söka chefsbefattningar. Ytterligare kursomgångar är planerade under kommande år.

Foto: Thomas Harrysson

Arbetsmiljö

Under år 2013 har en partsgemensam arbetsmiljöutbildning genomförts inom myndigheten. Utbildningen har varit obligatorisk för kammarchefer, chefer för utvecklingscentrumen, chefsadministratörer samt för avdelningschefer vid riksåklagarens kansli. Samtliga arbetsmiljöombud och huvudskyddsombud för ST och Jusek har också deltagit. Totalt har ca 165 personer genomfört utbildningen. En granskning av vilka föreskrifter från Arbetsmiljöverket som är aktuella inom Åklagarmyndigheten samt en årscykel för arbetsmiljöarbetet har utarbetats för att underlätta det systematiska arbetsmiljöarbetet för chefer inom myndigheten. De kammare som i medarbetarenkäten för år 2012 haft ett NMI under 65 har följts upp vid varje tertial om vilka åtgärder man vidtagit för att förbättra arbetsmiljön. Vidare har det systematiska arbetsmiljöarbetet följts upp vid årets slut.

En viktig aspekt av arbetsmiljön är medarbetarnas möjligheter att skapa balans mellan arbete och fritid. Arbetsbelastningen har varit en återkommande fråga på arbetsplatsträffar. Vid enheter där arbetsbelastningen har varit för hög har bland annat omfördelning av ärenden mellan åklagarkammare skett, liksom omfördelning av personal mellan kamrarna – allt i syfte att ha en jämn arbetsbelastning mellan myndighetens olika enheter.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet har följts upp vid årets slut. De flesta kamrarna har en handlingsplan för arbetsmiljöarbetet, samtliga genomför arbetsplatsträffar en gång i månaden där de diskuterar arbetsbelastningsfrågor och de allra flesta har haft en genomgång av säkerhetsplanen och säkerhetsreglerna under året. Beredskap och rutiner för första hjälpen samt uppdaterad anhörlista finns i princip på samtliga av kamrarna.

Foto: Robin Simonsson

Inför Åklagarmyndighetens förändrade organisation har en partsgemensam arbetsgrupp haft i uppdrag att genomföra en bedömning av arbetsmiljörisker som kan uppkomma med anledning av den nya organisationen. Arbetsgruppen har sammanställt en rapport över möjliga arbetsmiljörisker.

En upphandling av ny leverantör för den årliga medarbetarenkäten har genomförts. Frågorna i medarbetarenkäten har setts över och en ny medarbetarundersökning genomförs i början av år 2014.

Myndigheten har sedan tidigare en beredskap för att kunna erbjuda krisstöd dygnet runt vid akuta händelser. Vid några incidenter under året har krisstöd använts.

▼ Likabehandlingsfrågor

Under år 2013 har arbetet med likabehandlingsfrågor fortsatt. Mer än hälften av Åklagarmyndighetens samtliga avdelningar och kammare har under året haft aktiviteter med likabehandlingsfrågor som tema. 17 kammare har informerat om åklagar- eller åklagaradministratörsyrkena på en gymnasieskola i ett område med hög andel elever med utländsk bakgrund eller med låg andel akademiker/studievana i hemmen. Under året har medarbetare från Åklagarmyndigheten även medverkat i prideparaden i Stockholm.

Som en del i rekryteringsutbildningen för chefer uppmantras arbetsplatserna att ta emot praktikanter med funktionsnedsättning. Några personer med funktionsnedsättning har anställts under år 2013.

▼ Friskvård

Friskvård är en viktig del i arbetet med att skapa en bra arbetsmiljö och förebygga ohälsa. Därför erbjuds samtliga medarbetare ett friskvårdsbidrag och möjligheten att ta ut en friskvårdstimme per vecka under arbetstid. Myndighetens mål att under år 2013 öka användandet av friskvårdsbidraget och friskvårdstimmen och därmed öka myndighetens frisktal kan anses uppnått. Frisktalet har under år 2013 från ett redan högt värde på 97,6 ökat med 0,8 procentenheter till 98,4.

Myndigheten har också genomfört en tävling

för att motivera och inspirera till mer rörelse i vardagen på minst 30 minuters aktivitet per dag.

▼ Säkerhet

Målet att alla medarbetare ska garanteras en trygg arbetsplats har uppnåtts. Arbetet har inriktats på att minska riskerna och otryggheten i verksamheten, identifiera möjliga framtida risker, förbättra den administrativa säkerhetsstrukturen samt skapa ökat förtroende hos de anställda för myndighetens säkerhetsarbete och krishantering.

Myndigheten har ett eget incidentrapporteringssystem och totalt har cirka 175 rapporter inkommit under året. Antalet incidenter är i nivå med förgående år. I huvudsak rör det sig om hot och trakasserier som framförts direkt och indirekt. Över hälften av incidenterna inträffar på eller i anslutning till den ordinarie arbetsplatsen och nästan en tredjedel i anslutning till domstolen. Ett par högriskärenden har krävt omfattande åtgärder från både Åklagarmyndigheten och polisens personsäkerhetsgrupper för de enskilda medarbetarna, och i vissa fall även för deras familjer.

En omgång av personsäkerhetsprogrammet har genomförts med syfte att öka medarbetarnas säkerhetsmedvetande, minska risken för att de ska bli kartlagda samt öka det fysiska skyddet. Programmet har varit mycket uppskattat.

Till myndighetens säkerhetsutbildning har nya checklistor tagit fram för att på ett systematiskt sätt identifiera risken för hot och våld. Dessa ska fungera som indikatorer på risken för otillåten påverkan.

Myndigheten har även tagit fram och utbildat företrädare för alla arbetsplatser i en modell för systematiskt brandskyddsarbete. Syftet är att förebygga och förhindra person- och egendomsskador samt göra arbetsplatsen trygg för anställda, besökare och andra som vistas i myndighetens lokaler.

Nya styrdokument för informationssäkerhet har tagits fram. De viktigaste komponenterna är en informationssäkerhetspolicy, interna föreskrifter för informationsskyddsklassning samt en handbok för säker hantering av information. Under året har även myndighetens krishanteringsplan uppdaterats.

Fakta och finansiell redovisning

Fakta i korthet

▼ Resultatutveckling	2013	2012	2011
Antal inkomna och avslutade ärenden			
Inkomna ärenden	185 702	202 346	210 692
Avslutade ärenden	202 752	214 517	218 313
Antal inkomna och beslutade brottsmisstankar			
Inkomna brottsmisstankar	460 748	495 766	523 773
Beslutade brottsmisstankar	468 528	504 453	549 027
<i>Förundersökning inleds inte</i>	8 403	7 612	7 202
<i>Förundersökning läggs ned</i>	117 645	133 651	150 730
<i>Förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet</i>	45 623	40 132	34 733
<i>Brottsmisstanken avslutas</i>	17 783	16 587	14 227
<i>Åtal väcks inte</i>	25 444	29 857	33 580
<i>Strafföreläggande</i>	45 244	48 446	49 815
<i>Åtalsunderlåtelse</i>	24 816	29 997	33 579
<i>varav Åtalsunderlåtelse unga lagöverträdare</i>	4 454	4 871	5 907
<i>Åtal</i>	180 996	195 212	218 552
<i>Företagsbot</i>	358	419	123
<i>Övriga beslut</i>	2 216	2 540	6 486
Andel beslut att inte inleda resp lägga ned en förundersökning			
Beslut att inte inleda en förundersökning	2%	2%	1%
Beslut att lägga ned en förundersökning	25%	26%	27%
Förundersökningsbegränsningar			
Förundersökning inleds inte	8 403	7 612	7 202
<i>Antal förundersökningsbegränsningar</i>	4 631	4 102	4 161
<i>Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds</i>	55%	54%	58%
<i>Förundersökning läggs ned</i>	117 645	133 651	150 730
<i>Antal förundersökningsbegränsningar</i>	23 770	35 240	41 436
<i>Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned</i>	20%	26%	27%
Beslut i åtalsfrågan			
Antal beslut i åtalsfrågan	276 500	303 512	335 526
Andel beslut i åtalsfrågan där åtal väckts	65%	64%	65%
Andel beslut i åtalsfrågan där åtalsunderlåtelse meddelats	9%	10%	10%
Andel beslut i åtalsfrågan där strafföreläggande utfärdats	16%	16%	15%
Andel beslut där åtal inte väckts på grund av att brott inte kan styrkas	7%	8%	8%
Andel beslut där åtal inte väckts på grund av andra skäl	2%	2%	2%
Lagföring			
Antal brottsmisstankar som har lett till lagföring	251 414	274 074	302 069
Andel brottsmisstankar som har lett till lagföring	62%	62%	61%
Antal misstänkta personer som har lagförts	121 471	134 441	139 828
Andel misstänkta personer som har lagförts	65%	65%	64%

Fakta i korthet

▼ Resultatutveckling	2013	2012	2011
Genomströmningstider			
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	106	98	108
Genomströmningstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	20	23	30
Antal brottsmisstankar i balans			
Brottsmisstankar i balans	142 112	143 450	152 281
<i>Förundersökning ej inledd</i>	736	1 242	1 099
<i>Förundersökning pågår</i>	61 653	63 664	62 061
<i>Förundersökning redovisad</i>	19 680	18 258	21 615
<i>Åtal väckt</i>	60 043	60 286	67 506
Balanskvot	4,3%	3,7%	4,1%
Antal inkomna och beslutade brott utan brottsmisstankar			
Inkomna brott utan brottsmisstankar	27 692	33 290	37 593
Beslutade brott utan brottsmisstankar	28 785	30 607	34 318
Beslutsfrister			
Lagstadgade beslutsfrister avseende unga lagöverträdare	61%	62%	59%
Lagstadgade beslutsfrister avseende brott mot barn	62%	64%	64%
Brottsutbytesfrågor			
Antal yrkanden om förverkanden	1 076	341	183
Belopp i yrkanden om förverkanden (mnkr)	251	201	105
Antal tillgångsutredningar	436	386	427
Antal framställda kvarstadsyrkanden	205	260	125
* I beräkningen av yrkanden om förverkanden från och med 2012 ingår förutom antal förverkande kronor från ärendehanteringssystemet även manuellt insamlade uppgifter.			
▼ Kompetensförsörjning			
Medarbetare*			
Totalt antal anställda 2013-12-31	1 335	1 335	1 311
<i>varav åklagare</i>	892	914	892
<i>varav administrativ personal</i>	443	421	419
Andel kvinnor	67%	69%	66%
Andel män	33%	31%	33%
Genomsnittligt antal anställda	1 334	1 320	1 315
Genomsnittligt årsarbetskrafter	1 210	1 167	1 212
Åldersstruktur			
Total medelålder	44	43	43
Åklagare	47	47	44
<i>Kvinnor</i>	47	47	41
<i>Män</i>	47	47	46
Administrativ personal	44	43	46
<i>Kvinnor</i>	45	44	46
<i>Män</i>	42	41	46

*En ny beräkning enligt Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har gjorts från 2012.

Fakta i korthet

▼ Kompetensförsörjning	2013	2012	2011
Sjukfrånvaro			
Totalt anställda	3,1%	2,4%	2,1%
Yngre än 30 år	3,1%	3,2%	3,1%
Mellan 30 och 49 år	2,7%	2,3%	1,6%
50 år och äldre	3,7%	3,0%	2,8%
Män	2,0%	1,7%	1,4%
Män yngre än 30 år	1,4%	1,5%	0,6%
Män mellan 30 och 49 år	1,9%	1,7%	1,1%
Män 50 år och äldre	2,3%	2,0%	1,9%
Kvinnor	3,5%	2,5%	2,4%
Kvinnor yngre än 30 år	3,8%	3,8%	3,9%
Kvinnor mellan 30 och 49 år	3,0%	2,6%	1,8%
Kvinnor 50 år och äldre	4,6%	3,7%	3,4%
▼ Brottsutredning och Processföring		2013	2012
Andel tid i procent		95%	95%
Intäkter, mnkr		1 229	1 180
Kostnader, mnkr		1 229	1 180
Rättsutveckling och rättslig styrning		2013	2012
Andel tid i procent		5%	5%
Intäkter, mnkr		65	63
Kostnader, mnkr		65	63
▼ Finansiell redovisning (tusental kronor)	2013	2012	2011
Anslag 1:3 Åklagarmyndigheten	1 264 682	1 238 070	1 184 292
Totalt anslagsutfall	1 278 020	1 233 173	1 167 684
Åklagarkammare	885 462	864 341	844 545
Utvecklingscentrum	33 734	34 765	33 885
Riksåklagarens kansli	113 826	99 363	90 229
Myndighetsgemensamt	244 998	234 704	199 025

Fakta i korthet

▼ I tabellen redovisas genomströmningstider för anmälan till beslut och inkommet beslutsunderlag (FUP) till beslut.

Kammare	2013		2012		2011	
	Anm-Beslut	FUP-beslut	Anm-Beslut	FUP-beslut	Anm-Beslut	FUP-beslut
Norrort	97	20	93	26	102	32
Västerort	80	12	86	12	77	26
Söderort	84	22	71	21	77	26
Södertörn	93	25	94	20	88	24
City	60	24	60	29	65	37
Eskilstuna	99	26	79	18	87	20
Nyköping	62	10	72	10	57	35
Linköping	209	44	152	36	172	55
Norrköping	114	31	159	40	105	35
Jönköping	62	12	75	37	86	25
Växjö	110	34	81	40	178	91
Kalmar	98	23	78	21	77	26
Södra Skåne	64	14	98	29	115	19
Helsingborg	101	20	103	27	87	34
Karlskrona	77	9	74	13	84	31
Kristianstad	67	18	89	21	110	33
Malmö	120	18	120	21	142	51
Borås	137	17	87	14	93	11
Halmstad	149	39	122	29	148	37
Skövde	100	31	80	17	120	25
Uddevalla	94	16	79	17	89	21
Göteborg	77	12	70	13	92	23
Uppsala	100	15	104	11	104	16
Karlstad	192	33	206	93	120	42
Örebro	108	19	93	17	124	36
Västerås	88	20	86	19	95	24
Falun	102	15	93	15	123	21
Gävle	74	11	69	12	119	23
Umeå	109	23	131	29	157	35
Luleå	86	37	64	16	65	24
Östersund	104	8	91	13	109	26
Sundsvall	121	26	103	19	96	19
Internationella åk Stockholm	283	88	522	101	350	49
Internationella åk Malmö	129	74	182	13	288	61
Internationella åk Göteborg	162	41	216	14	162	13
Riksenheten mot korruption	517	264	282	26	485	99
Riksenheten för polismål	95	26	101	45	177	52
Riksenheten för Miljö & Arbetsmiljömål	211	57	172	51	251	47
Åklagarmyndigheten totalt	106	20	98	23	108	30

Fakta i korthet

▼ Lagföringsandelar per kammare, 2011-2013

Kammare	Lagföringsandelar		
	2013	2012	2011
Norrort	47%	51%	56%
Västerort	73%	66%	59%
Söderort	50%	58%	55%
Södertörn	46%	55%	59%
City	57%	63%	64%
Eskilstuna	60%	66%	59%
Nyköping	58%	55%	54%
Linköping	52%	53%	54%
Norrköping	57%	63%	59%
Jönköping	62%	61%	60%
Växjö	64%	73%	76%
Kalmar	60%	53%	54%
Södra Skåne	63%	63%	76%
Helsingborg	58%	62%	65%
Karlskrona	85%	79%	65%
Kristianstad	65%	63%	62%
Malmö	61%	64%	63%
Borås	65%	65%	65%
Halmstad	61%	61%	62%
Skövde	68%	69%	71%
Uddevalla	66%	64%	65%
Göteborg	66%	66%	63%
Uppsala	61%	60%	61%
Karlstad	72%	65%	66%
Örebro	65%	58%	63%
Västerås	60%	59%	57%
Falun	61%	61%	54%
Gävle	58%	61%	46%
Umeå	59%	54%	59%
Luleå	64%	60%	61%
Östersund	78%	70%	57%
Sundsvall	58%	57%	54%
Internationella åk Stockholm	88%	40%	43%
Internationella åk Malmö	26%	61%	66%
Internationella åk Göteborg	59%	53%	67%
Riksenheten mot korruption	50%	51%	24%
Riksenheten för polismål	22%	38%	35%
Riksenheten för Miljö & Arbetsmiljömål	24%	24%	35%
Åklagarmyndigheten totalt	54%	54%	55%

Resultaträkning

▼ Belopp i tkr	not	2013	2012
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		1 275 605	1 228 896
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	10 906	9 771
Intäkter av bidrag	2	6 498	3 202
Finansiella intäkter	3	1 112	1 222
Summa verksamhetens intäkter		1 294 121	1 243 091
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-1 037 303	-1 021 140
Kostnader för lokaler	5	-101 433	-95 169
Övriga driftkostnader	6	-121 364	-98 557
Finansiella kostnader	7	-1 024	-982
Avskrivningar och nedskrivningar		-32 997	-27 243
Summa verksamhetens kostnader		-1 294 121	-1 243 091
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		0	235
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		103	151
Lämnade bidrag		-103	-386
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

▼ Belopp i tkr	not	2013-12-31	2012-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	8	27 834	36 340
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	9	10 861	3 753
Summa immateriella anläggningstillgångar		38 695	40 093
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	10	19 066	12 989
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	11	63 888	42 340
Pågående nyanläggningar	12	52	2 122
Summa materiella anläggningstillgångar		83 006	57 451
Fordringar			
Kundfordringar		3	18
Fordringar hos andra myndigheter	13	13 010	12 686
Övriga fordringar		74	22
Summa fordringar		13 087	12 726
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		31 616	30 259
Upplupna bidragsintäkter		151	137
Summa periodavgränsningsposter	14	31 767	30 396
Avräkning med statsverket	15	12 941	3 959
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		119 962	134 193
Summa kassa och bank		119 962	134 193
Summa tillgångar		299 458	278 818
Kapital och skulder			
Myndighetskapital			
Statskapital	16	176	176
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa myndighetskapital		176	176
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17	6 249	7 543
Övriga avsättningar	18	6 931	8 149
Summa avsättningar		13 180	15 692

Balansräkning

▼ Belopp i tkr	not	2013-12-31	2012-12-31
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	116 799	92 049
Skulder till andra myndigheter		30 935	29 574
Leverantörsskulder		29 168	41 375
Övriga skulder	20	18 084	17 884
Summa skulder m.m.		194 986	180 882
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	80 929	74 660
Oförbrukade bidrag	22	10 071	7 408
Övriga förutbetalda intäkter		116	0
Summa periodavgränsningsposter		91 116	82 068
Summa kapital och skulder		299 458	278 818
Ansvarsförbindelser:		Inga	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag 2013

▼ Belopp i tkr

Anslag not 23	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regle- ringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 4. Rättsväsendet						
1:3 Åklagarmyndigheten						
ap. 1 Ramanslag	23 754	1 264 682	0	1 288 436	1 278 020	10 416
Finansiella villkor						
Anslagskredit	37 940					
Utnyttjad	0					
Låneram	130 000					
Utnyttjad lån Riksgäldskontoret	116 799					
Räntekontokredit	124 000					
Maximalt utnyttjad under året	0					
Utgiftsområde 7. Internationellt bistånd						
1:1 Biståndsverksamhet (Ramanslag)						
ap. 44 Internationell civil krishantering	0	3 700	-1 500	2 200	1 941	259
Summa anslag	23 754	1 268 382	-1 500	1 290 636	1 279 961	10 675

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar är värderade till det belopp som beräknas bli betalt. Skulder är upptagna till nominella belopp.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tusen kronor.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar.

Bärbara datorer direktavskrivs normalt vid anskaffning. Under året har ett skifte från stationära till bärbara datorer påbörjats. För att få en så jämn kostnadsfördelning som möjligt mellan åren redovisas anskaffning av bärbara datorer under 2013 och 2014 som anläggningstillgång i balansräkningen.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den ekonomiska livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Persondatorer och servrar	3 år
Bilar, kontorsmaskiner, systemprogramvaror	5 år
Möbler, telefonväxlar, larmanläggningar, datanät	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Anpassas till hyreskontraktets längd eller till förväntad nyttjandeperiod

Noter

▼ Belopp i tkr	2013	2012
Not 1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
<i>Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Ekobrottsmyndigheten, utlåning personal	78	344
Ekobrottsmyndigheten, lokaler	431	0
Ekobrottsmyndigheten, övriga driftkostnader	8 266	7 497
Övriga intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 904	1 521
<i>Övriga intäkter</i>	227	409
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	10 906	9 771
Not 2. Intäkter av bidrag		
Bidrag från myndigheter, EU:s institutioner m.m.	6 498	3 202
Summa intäkter av bidrag	6 498	3 202
Not 3. Finansiella intäkter		
Ränta på räntekontot hos Riksgäldskontoret	1 111	1 222
Övriga finansiella intäkter	1	0
Summa finansiella intäkter	1 112	1 222
Not 4. Kostnader för personal		
Lönekostnader, exklusive avgifter	657 503	645 843
Övriga personalkostnader	379 800	375 297
Summa kostnader för personal	1 037 303	1 021 140
Personalkostnaderna har ökat med 16 miljoner kronor i förhållande till 2012, vilket motsvarar en ökning med 1,6 procent. Kostnadsökningen förklaras av löneökningar och en mindre kostnadsökning för sociala avgifter i förhållande till utbetalda löner. Antalet årsarbetskrafter har också ökat något. Kostnaden för semesterlöneskuld, arvoden till uppdragstagare och pensioner och har samtidigt minskat.		
Not 5. Kostnader för lokaler		
Kostnader för lokaler har ökat med 6 miljoner kronor i förhållande till 2012, vilket motsvarar en ökning med 6,6 procent. Hyreskostnaderna har ökat med cirka 4 miljoner kronor. Förutom en mindre indexuppräknings har hyreskostnaderna främst ökat till följd av att myndighetens verksamhet i Malmö och Örebro samlokaliseras med polisen i nya lokaler. Även övriga lokalkostnader har ökat till följd av flytt till nya lokaler.		
Not 6. Övriga driftkostnader		
Övriga driftkostnader har ökat med knappt 23 miljoner kronor jämfört med 2012, vilket motsvarar en ökning med 23,1%. Ökningen avser främst kostnader för it-konsulter, it-relaterade tjänster och anskaffningar. Under 2012 aktiverades en väsentlig del av kostnader för IT-konsulter som avsåg pågående egenutveckling av IT-stödet inom ramen för arbetet med att samordna och utveckla rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Egenutvecklade delar i ärendehanterings-systemet Cåbra driftsattes i december 2012 och utvecklingsåtgärder till följd av RIF-samarbetet har under 2013 genomförts inom den löpande förvaltningen av systemet.		

Noter

▼ Belopp i tkr	2013	2012
Not 7. Finansiella kostnader		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	1 022	982
Övriga finansiella kostnader	2	0
Summa finansiella kostnader	1 024	982
Not 8. Balanserade utgifter för utveckling		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	103 936	91 947
Årets balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet	0	12 904
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	0	-915
Årets avskrivningar	-8 506	-7 448
Årets nedskrivningar *	0	-686
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-67 596	-60 377
Korrigerig av avskrivningar (utrangeringar)	0	915
Bokfört restvärde	27 834	36 340
* Avser nedskrivning av tidigare aktiverade utgifter i utvecklingsprojekt.		
Not 9. Licenser, rättigheter, m.m.		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	22 163	19 606
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	9 911	2 557
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	0	0
Årets avskrivningar	-2 803	-817
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-18 410	-17 593
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	0	0
Bokfört restvärde	10 861	3 753
Not 10. Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	26 053	24 122
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	9 220	2 456
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-364	-526
Årets avskrivningar	-3 092	-3 093
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-13 064	-10 390
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	313	420
Bokfört restvärde	19 066	12 989
Not 11. Maskiner, inventarier, installationer, m.m.		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	123 057	116 745
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	41 159	14 345
Avgående tillgångar (sålda, utrangerade tillgångar)	-15 510	-8 033
Årets avskrivningar	-17 006	-15 198
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-80 716	-73 408
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	12 904	7 889
Bokfört restvärde	63 888	42 340

Noter

▼ Belopp i tkr	2013	2012
Not 12. Pågående nyanläggningar		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	2 122	0
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	52	2 122
Avgående tillgångar (färdigställda tillgångar)	-2 122	0
Bokfört värde pågående nyanläggningar	52	2 122
Not 13. Fordringar hos andra myndigheter		
Mervärdesskattefordran	12 138	11 476
Övriga fordringar hos andra myndigheter	872	1 210
Summa fordringar hos andra myndigheter	13 010	12 686
Not 14. Periodavgränsningsposter		
Förutbetalda hyror	23 720	22 577
Upplupna bidragsintäkter	151	137
Övriga förutbetalda kostnader	7 896	7 682
Summa periodavgränsningsposter	31 767	30 396
Not 15. Avräkning med statsverket		
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	1 941	0
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-1 941	0
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	-23 754	-18 857
Redovisat mot anslag	1 278 020	1 233 173
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 264 682	-1 238 070
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-10 416	-23 754
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
Ingående balans	27 713	31 755
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-4 356	-4 042
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	23 357	27 713
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>		
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	0	0
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-1 941	0
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	1 941	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	0	0
Utgående balans	12 941	3 959

Noter

▼ Belopp i tkr	2013	2012
Not 16. Statskapital		
Statskapital utan avkastningskrav IB	176	176
Årets förändring	0	0
Summa statskapital	176	176
Not 17. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Avsättning för pensioner		
Ingående avsättning	7 543	8 126
Årets pensionskostnad	2 965	3 557
Årets pensionsutbetalningar	-4 259	-4 140
Summa utgående avsättning för pensioner	6 249	7 543
Not 18. Övriga avsättningar		
<i>Avsättning för lokalt aktivt omställningsarbete</i>		
Ingående avsättning	5 545	3 649
Årets avsättning	1 937	1 896
Avräknade kostnader	-1 609	0
Summa avsättning för lokalt aktivt omställningsarbete	5 873	5 545
<i>Avsättning personal</i>	1 058	2 604
Summa utgående avsättning	6 931	8 149
Not 19. Lån i Riksgäldskontoret		
Ingående skuld	92 049	67 982
Lån upptagna under året	59 238	51 003
Årets amorteringar	-34 488	-26 936
Summa lån i Riksgäldskontoret	116 799	92 049
Ekonomiska villkor		
Låneram	130 000	110 000
Utnyttjad i Riksgäldskontoret	116 799	92 049
Balanserade utgifter för egenutvecklade IT-system som ännu inte finansierats med lån	0	310
Not 20. Övriga skulder		
Personalens källskatt	18 055	17 884
Övriga skulder	29	0
Summa övriga skulder	18 084	17 884
Not 21. Upplupna kostnader		
Upplupna löner	6 745	7 820
Semesterlöneskuld	65 264	63 218
Övriga upplupna kostnader	8 920	3 622
Summa upplupna kostnader	80 929	74 660

Noter

▼ Belopp i tkr	2013	2012
Not 22. Oförbrukade bidrag		
Oförbrukade bidrag från andra myndigheter		
<i>Bidrag för utvecklingsarbete avseende rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) för finansiering av avskrivningskostnader</i>		
2013	0	1 411
2014, kvartal 1	352	352
2014, kvartal 2-3	1 058	1 058
2015-2017	4 112	4 112
Summa oförbrukat bidrag RIF	5 522	6 933
<i>Övriga oförbrukade bidrag (avser uppdrag som redovisas och återbetalas kvartal 1 2014)</i>	4 549	475
Summa oförbrukade bidrag	10 071	7 408
Not 23. Anslagsredovisning		
Årets tilldelning enligt regleringsbrev:		
<i>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet, Anslag 1:3 ap. 1</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2013 regeringsbeslut 2012-12-20	1 264 682	1 238 070
<i>Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, Anslag 1:1 ap. 44</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2013 regeringsbeslut 2012-12-20	3 700	0
Indragning, ändring av regleringsbrev enligt regeringsbeslut 2013-11-21	-1 500	0
<i>Summa</i>	<i>2 200</i>	
Summa årets tilldelning enligt regleringsbrev	1 266 882	1 238 070

Ersättningar enligt 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret samt för dessa personer uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktieföretag. Uppdrag år 2013 utöver Åklagarmyndigheten anges med kursiv stil.

▼ Belopp i tkr	2013	2012
Ledande befattningshavare hos Åklagarmyndigheten		
Anders Perklev	1 287	1 232
Kerstin Skarp	1 160	1 123
<i>Ledamot, Domstolsverkets insynsråd</i>		
<i>Ledamot, Domarnämnden</i>		
<i>Styrelseledamot, Order By Fax AB</i>		
Insynsrådet		
Iain Cameron	3	6
Felipe Estrada	17	18
Christina Forsberg	4	5
Carl-Oskar Bohlin	5	6
Johan Linander	3	3
<i>Ledamot, Rikspolisstyrelsen</i>		
Karin Nacke	5	0
Kerstin Haglö	5	3
<i>Ledamot, Rättshjälpsnämnden</i>		
<i>Ersättare, Överklagarnämnden för nämndemän</i>		
<i>Ledamot, Rättsmedicinalverkets insynsråd</i>		
Bengt Ivarsson	6	3
<i>Ledamot, Rådet vid Domstolsakademien</i>		
<i>Styrelseledamot, Sveriges Advokaters Service AB</i>		
<i>Styrelseledamot, Advokaten Bengt Ivarsson AB</i>		

Sammanställning av väsentliga uppgifter

▼ Belopp i tkr	2013	2012	2011	2010	2009
Låneram					
Beviljad i regleringsbrevet	130 000	110 000	110 000	115 000	114 000
Utnyttjad	116 799	92 359	89 297	79 266	83 815
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	124 000	123 807	118 429	113 948	105 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	2 616
Räntekonto					
Ränteintäkter	1 111	1 222	1 196	361	323
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Intäkter av avgifter och andra ersättningar					
Budget i regleringsbrevet	0	0	0	0	0
Utfall	10 906	9 771	9 633	11 815	8 059
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrevet	37 940	37 142	35 529	34 185	31 625
Utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
Anslag					
Anslagssparande	10 675	23 754	18 857	2 249	31 813
Medeltal under året					
Årsarbetskrafter *	1 210	1 167	1 212	1 250	1 128
Anställda	1 334	1 320	1 315	1 335	1 239
Driftkostnad					
Per årsarbetskraft *	1 040	1 041	943	924	906
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	471

* Jämförelsetalen för 2012 har korrigerats sedan en ny beräkning av årsarbetskrafter enligt Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag har gjorts.

Årsredovisningens undertecknande

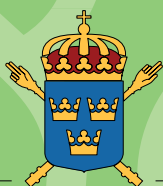
Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 19 februari 2014

Anders Perklev
Riksåklagare

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Box 5553, 114 85 Stockholm
e-post: registrator@aklagare.se
www.aklagare.se